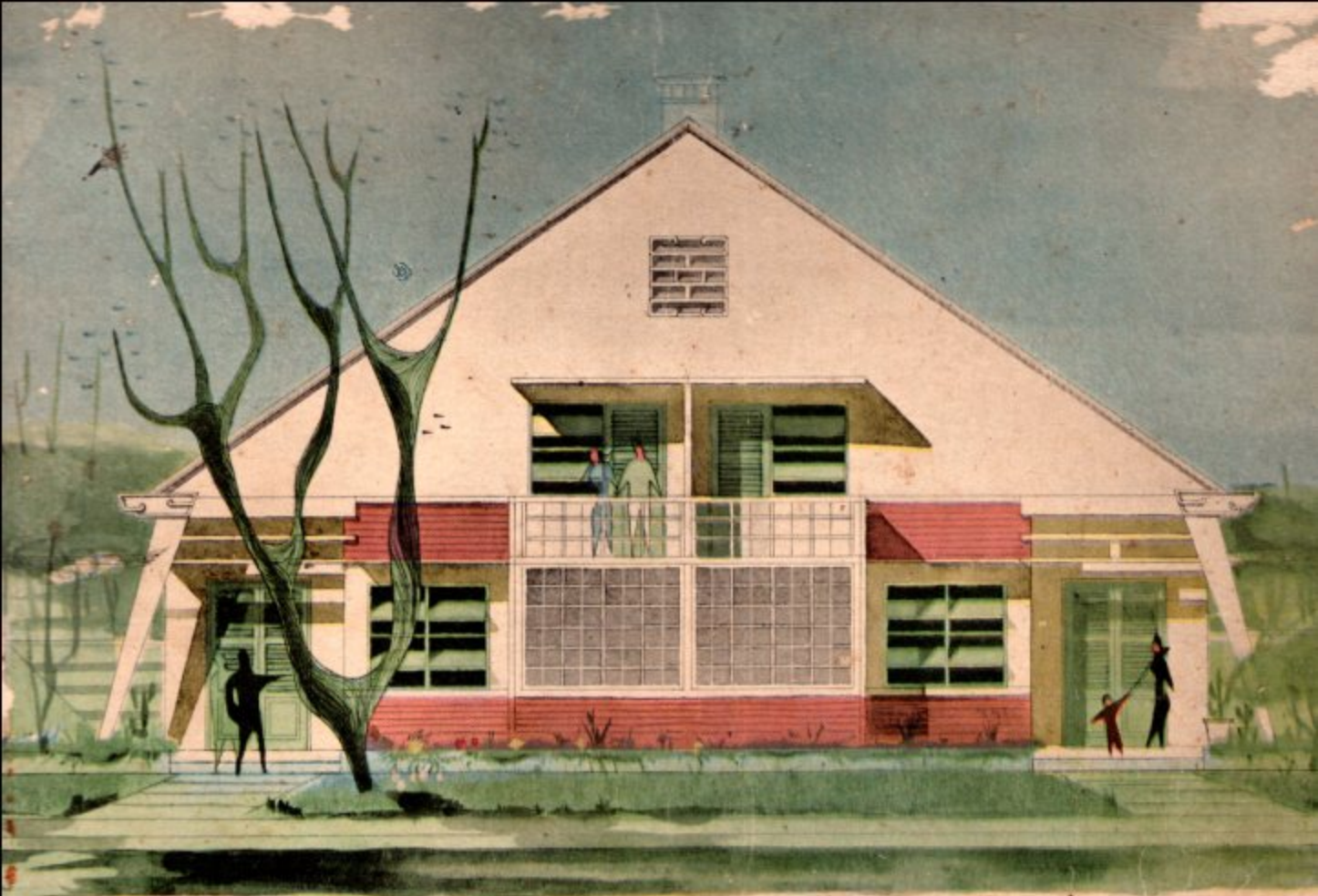

XÂY DỰNG MỚI

NGUYỆT SAN VĂN HÓA – MỸ THUẬT – KỸ THUẬT

Tòa soạn và Trị sự:
60, Đoàn-thi-Điểm - Saigon
Điện Thoại Saigon 004

**Chủ-nhiệm
HOÀNG HÙNG**

BAN BIÊN TẬP :

Đ. ĐẮC - CAO - LÊ VĂN CẦU -
HẠM - KHÁNH - CHỦ - ĐÀO -
RONG - CƯỜNG - NGUYỄN BÀ
HỊ - VĨNH - DƯ - VŨ BÁ ĐÌNH -
Đ. THỨC - ĐÌNH - NGUYỄN GIA
ỨC - NGUYỄN DUY ĐỨC -
NGUYỄN VĂN HOA - TRƯƠNG
CỘC - HOA - VU ĐÌNH HÓA -
HẠCH - VĂN - CHỦ - PHẠM GIA
HÉN - VÕ VĂN TÂN - NGUYỄN
HÀNG - LINH - NGUYỄN HỮU PHI -
NGUYỄN THUY - NGUYỄN HỮU
HẠN - NGUYỄN HỮU THIÊN -
H. VĂN - TRỌNG - Đ. BÁ
H. NH - TRẦN QUANG - YẾN

HÀNH-CHÁNH KẾ-TOÁN :
BÙI - QUANG - UYÊN
NGUYỄN VĂN PHUNG

PHÁP - LUẬT :

BÙI - QUANG - KHÁNH
PHẠM - BÍCH - TUẾ

Thư ký Tòa soạn
VÕ-ĐỨC-DIÊN

ai vở gửi : VÕ - ĐỨC - DIÊN
gân Phiếu đề : NG. VĂN - PHUNG

Trình bày : VÃN-THANH

SỐ RA MẮT — THÁNG 10 VÀ 11 — 1957

trong số này :

- NỀN MÓNG MỚI 3
- ĐỊNH NGHĨA KIẾN TRÚC 6
- VẤN-ĐỀ BẢO-TỒN CỔ-TÍCH 8
- CUỘC THI VẼ NHÀ RẺ TIỀN 10
- THỦ-THIÊM, THÀNH PHỐ TƯƠNG-LAI 18
- KỸ-THUẬT CHUYỂN NHÀ 20
- XÂY DỰNG MỚI VỚI PHONG TRÀO NHÀ TƯỚI SÁNG 28
- GIỚI THIỆU KIẾN-TRÚC QUỐC-TẾ VÀ CÁC MỤC
LINH TINH 33
- GIỚI THIỆU MỘT KIỂU NHÀ RẺ TIỀN 37

XÂY DỰNG MỐI HOAN NGHÊNH SỰ CỘNG - TÁC
CỦA CÁC BẠN XA GẦN MUỐN GỌP PHẦN
TRONG CÔNG CUỘC KIẾN - THIẾT QUỐC - GIA

NỀN MÓNG MỚI

HOÀNG HÙNG

Không còn nghi ngờ gì nữa, nước ta đã bước sang giai-đoạn phục-hưng và kiến-thiết.

Mười năm ly-loạn đã qua, một chương-trình chỉnh-trang lãnh-thò, cần được hoạch-định để xây dựng cho người dân một đời sống mới.

Trước viễn-tượng cách mạng kinh-tế và dân-sinh, tất cả những cơ sở sản xuất của nước ta phải được thiết-lập, huy động và phát-triển với sự tham-gia rộng rãi của mọi tầng lớp dân-chúng, trí thức cũng như lao-động, do đó những triển vọng chỉnh-trang của chúng ta mới có cơ thành tựu.

Vì sao vậy? Vì chỉnh-trang là cách chắc chắn phân-phối nhân lực vào những cơ-sở kinh-tế, cũng như canh tân và hợp thức những cơ-sở sản xuất để điều hòa sự hoạt-động của người dân trong công việc làm cũng như trong ăn ở, nghỉ ngơi.

Một quan niệm thiên cận cho rằng đô-thị thiết-kế là một sự phù phiếm, xa-hoa, nhưng giờ đây, trong những xóm nhà tối tăm bùn lầy nước đọng, có phải là lúc phải lo đến việc cải-thiện nơi ăn chốn ở tạm thời tối thiểu cho những đồng bào lợi tức kém hay không?

Tại thế kỷ thứ XX này, chúng ta phải tranh đấu dành lấy món quà tối cần ấy (mà nhiều người cho là quá lịch-sự) để bước tới một trật tự xã-hội chân chánh.

Nói đến « nhà tối tàn » ta phải biết đánh giá trị về mặt xã-hội của nó, mới quan niệm được rõ ràng.

Đối với ta, xấu xí, quan niệm sai, phản nhân-cách chỉ là một vấn-đề. Chúng ta phải định rõ rằng sự phồn thịnh của Quốc-gia cần phải có sự tương đối quân bình trên mọi lãnh vực.

Qua sự tối cần hàng ngày về nhà ở, cũng như về xưởng thợ, làng xóm và đô-thị phải được tu sửa, canh-tân để phát huy những nét xinh tươi cá tính của dân-tộc sau một thế kỷ u sầu, chán nản.

Đô-thị thiết-kế và chỉnh-trang lãnh-thò cần phải xúc-tiến, để tái lập sức-khỏe cho dân-tộc, cho mọi người tận hưởng mọi vui tươi của ánh sáng, của khí trời thoáng đãng, của cây cỏ thảm xanh, đó là mục tiêu mà các cơ-quan của Bộ Kiến-thiết và Thiết-kế thị-thôn cố gắng không ngừng để đạt tới.

Và đó chính là công cuộc « thắng-tiến căn-lao, đồng-tiến xã-hội » mà NGÔ TÔNG THỐNG, linh hồn của dân tộc chúng ta đang lãnh đạo việc thực-hiện.

Hoàng Hùng

Ngô-Tổng-Thống đặt viên gạch đầu tiên
tại Trung-tâm Văn-hóa

THƯ-VIỆN QUỐC-GIA VÀ TRUNG-TÂM VĂN-HÓA

Kiến-Trúc-Sư { NGUYỄN-HỮU-THIỆN
BÙI-QUANG-HANH
LÊ-ANH-KIM

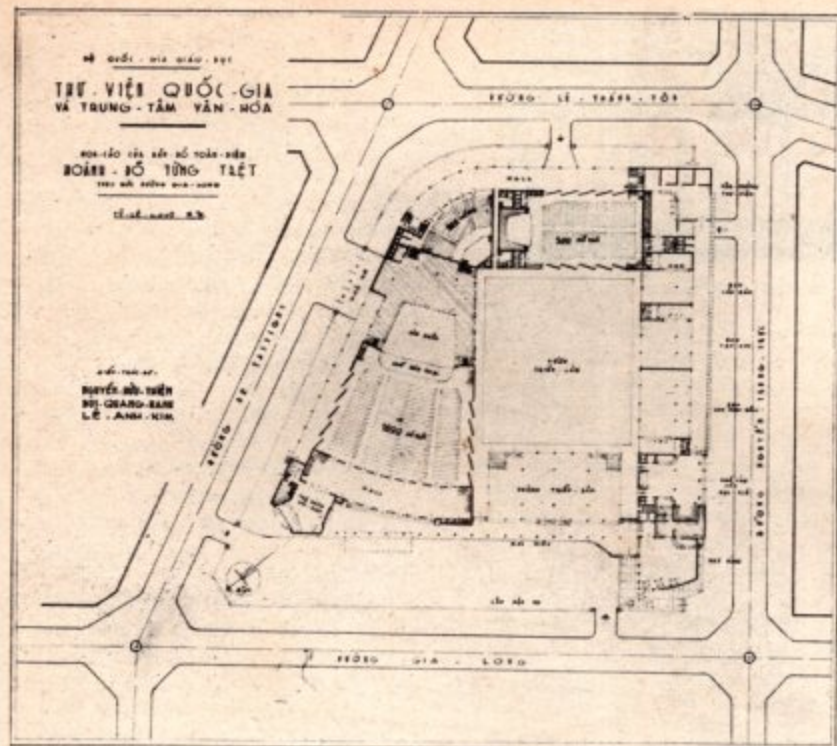
Công trình kiến-trúc này được Ngô-Tổng-Thống đặt viên gạch đầu tiên, đã thực hiện được một phần nhỏ ở góc hai đường Gia-Long và Nguyễn-trung-Trực.

Thực ra theo dự án đây thì công trình này sẽ phủ kín khu đất rộng lớn và quay mặt ra bốn đường : Gia-Long, Nguyễn-trung-Trực, Lê-thánh-Tôn và đường De Lattre de Tassigny.

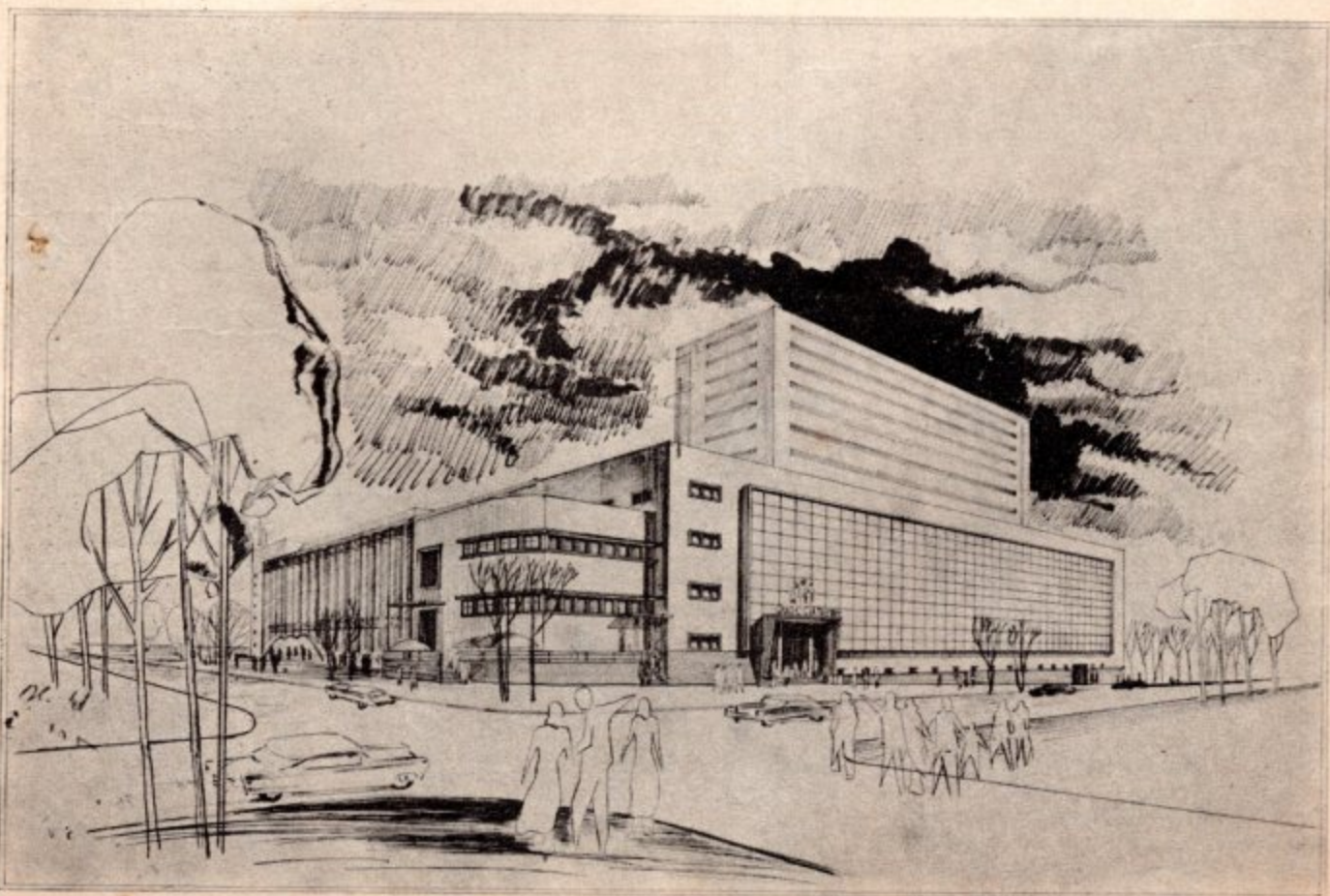
Phần Thư-viện gồm có : những phòng đọc sách lớn, rộng mỗi phòng tới 500 m², (không kể hành lang), các phòng triển-lâm, các phòng phụ thuộc cần-thiết và đáng lưu ý nhất là kho sách lớn choán tám tầng lầu trót, tổng cộng bề mặt hơn 4.500 m². Nhà cao 12 tầng.

Phần Văn-Hóa, có hai phòng giảng thuyết, một có 200 ghế ngồi và một có 500 ghế ngồi. Đặc biệt là phòng dành cho kịch nhạc, chứa được 1.000 chỗ ngồi, có sân khấu mặt rộng 18 m và sâu từ hàng đèn đến hết hậu trường là 26 m Đây đủ tiện nghi.

Nghe nói đến hết mùa mưa, công trường này sẽ được tiếp tục hoạt động lại.

ĐỒ ÁN XÂY DỰNG TRUNG-TÂM VĂN-HÓA VÀ THƯ-VIÊN QUỐC-GIA

Mỹ thuật Kiến Trúc

DOẠN I

Mỹ-thuật Kiến-trúc là thế nào ?

ỒI với phần đông người Việt-Nam những tiếng mỹ-thuật kiến-trúc rất mới lạ. Mấy năm sau đây nghề kiến-trúc được nói tới trong vài bài

báo. Người ta được thấy những bằng chứng nghiệp treo nơi nhà hay ở phòng giấy của các kiến-trúc-sư tại Hà-nội và Sài-gòn. Tiếng kiến-trúc-sư kém phổ thông trong dân chúng hơn những tiếng kỹ-sư hay bác-sĩ.

Trong 3 năm sau đây phong trào di-cư tăng cường thêm hàng ngũ kiến-trúc-sư ở miền Nam, con số đã lên vào khoảng 50 người. Gần đây Chánh-Phủ lập ra Bộ Kiến-Thiết và Thiết-Kế đô thị, xác định thêm sự cần thiết xây dựng lại xứ sở quê hương và sự quan trọng của nghề kiến-trúc trong xã hội hiện tại và tương lai.

Nghĩa đúng hai chữ kiến-trúc là : kiến, xây-cắt cho vững-chắc và trúc, xây-cắt cho đẹp đẽ. Ghi chép lại vài kiến-trúc vi-đại đời Tần-Thủy-Hoàng có hai câu :

Bắc kiến Trường-thành

Tây trúc A-phòng

Vạn-lý Trường-thành hẳn chắc-chắn âm và cung-diện A-phòng hẳn đẹp-đẽ vô cùng.

Giản-dị hơn, ta nói nghề vẽ kiểu và xây-cắt nhà cửa chắc, đẹp, bền, hợp vệ-sinh, hợp phong-thổ thì ai cũng hiểu. Chính ra trong tất cả các ngành mỹ-thuật, nghề kiến-trúc cần ích cho tất cả mọi người. Vì nếu có nhiều người kém ý-thích và am-hiểu về âm-nhạc hay hội-họa, trái lại không có ai có thể không cần đến một mái nhà che mưa đỡ nắng. Ngoài ra, mọi hoạt-động công ích về xã-hội đều ở trong một khung-cảnh kiến-trúc : chợ, trường-học, nhà-thượng, các công sở, tư sở, doanh thương, hồ tắm, nhà đèn, xí nghiệp, vườn hoa công cộng, vườn chơi trẻ em, sân vận-động v.v... Mỗi người hưởng một phần ích-lợi, và tùy theo lối kiến-trúc vừa mắt chúng ta không ? Ta khen hay chê người đã tạo ra. Với những người đi ngoài đường, kiến trúc là những phố xá, nhà cửa, lầu đài dọc dài theo hai bên lộ. Có lẽ ý-kiến của những kiến-trúc-sư không qua thô sơ như thế. Họ đã đồng ý với các nghệ sĩ rằng nghề kiến-trúc là một mỹ-thuật.

Kiến-Trúc-Sư TRƯỜNG-NGỌC-HOA

Mọi tướng đồng ấy thật là tốt đẹp. Nhưng đến khi cần định nghĩa rõ ràng nghề kiến-trúc mới thấy sự khó khăn và nhiều ý kiến tương phản. Nghề kiến-trúc nảy sinh từ khi mới có loài người, nhưng nó hiện còn giữ tánh-cách một nghề rất mới khi người ta chưa nhận-định rõ mục-đích và phạm-vi hoạt-động của nghề ấy.

Có người cho đó là kỹ-thuật xây-cắt nhà cửa vững chắc. Người khác bảo là phải chế kiểu nhà ở sao cho tiện-lợi. Người thứ ba đòi hỏi kiểu nhà phải thật xinh-đẹp. Phân-đồng, khó tánh hơn, muốn một công-trình kiến-trúc phải gồm đủ tất cả các đức tánh kể trên.

Thật ra mọi công-cuộc xây-cắt lên phải thật chắc-chắn để vững lòng người ở, phải thật tiện-lợi để vừa lòng người dùng, nhưng nếu muốn được sắp vào hàng mỹ-thuật thì phải rằng làm sao cho công-trình hữu-ích ấy trở thành một sáng-tác đẹp đẽ.

DOẠN II

Định nghĩa khoa Kiến-trúc

Như chúng ta nhận thấy trên thật tế, các công trình kiến-trúc có muôn hình vạn trạng. Mỗi dân tộc có đường lối văn hóa riêng biệt nên ý thức mỹ-thuật kiến-trúc cũng khác nhau. Ý thức ấy đã khó định nghĩa cho rõ ràng. Nếu gom góp tất cả ý-kiến khác nhau nhiều khi chống-đôi của những người có uy-tín đối với văn-đề, sự định nghĩa càng thêm khó khăn. Có thể người ta cho rằng tại sao phải nhứt đầu nạt óc để định nghĩa một chữ mà mọi người đều hiểu dễ dàng : Khoa kiến-trúc (đối với người thưởng) là môn mỹ-thuật và kỹ-thuật xây cất những nhà

đẹp và những lầu đài tráng lệ...

Định nghĩa văn tắt ấy tuy không làm phật lòng ai cả, nhưng cũng chưa làm thỏa mãn những chuyên-viên xây-cắt (constructeurs), những nhà phê-bình (critiques) cho đến những kiến-trúc-sư cũng vậy... Các ông sẽ nói rằng : « Ô, có thể những người đó có những lý lẽ của họ. Họ cứ nói lên, cứ cho biết ý-kiến về vấn-đề mà họ hiểu biết nhiều hơn chúng tôi ». Tốt lắm. Nhưng nếu chúng ta làm thế, chúng ta sẽ đụng đầu phải những ý-kiến tương phản, những nguồn dư-luận đối chọi lẫn nhau. Không phải chỉ có mười ý-kiến khác nhau mà chúng ta sẽ nghe hằng trăm. Trong rừng dư-luận chồng báng nhau ấy, nếu chúng ta khó tìm định nghĩa ổn thỏa thế nào là khoa kiến-trúc (ce qu'est l'architecture) chúng ta sẽ được rất nhiều ý-kiến về khoa kiến-trúc phải như thế nào... (ce que l'architecture devrait être...).

Một tác giả ngoại-quốc đã viết (Geoffroy Scott : *L'architecture de l'humanisme*) : « Mọi người đều có ý-kiến riêng. Người này muốn khoa kiến-trúc phải bày tỏ mục đích. Kẻ khác lại muốn thấy rõ kỹ-thuật xây-cắt và muốn biết rõ vật-liệu cần dùng. Nhiều nhà tri thức đòi hỏi khoa kiến-trúc phải bộc lộ đời sống, sức hoạt động của một quốc-gia. Có người muốn nó diễn tả đúng tư tưởng của người kiến-trúc-sư đã sáng tác nó, hay nó ghi lại dấu bàn tay của người thợ đã thể hiện nó, hay là nó phải bộc lộ ý muốn của người chủ nhân đã xây cất nó. Có người lại muốn nó rập khuôn cổ-diễn, tức nghĩa là bỏ hết những điều kiện vừa kể trên. Có kẻ muốn nó phải cân đối (symétrique) ; kẻ khác lại muốn nó khác biệt, mỹ-lệ (pittoresque). Hai cái ấy khó hoà hợp được. Người này muốn nó theo tập quán cổ truyền (traditionnelle) tức nghĩa là lặp lại kiểu mẫu quá khứ ; những kẻ nghiệt lại đòi hỏi nó phải khác lạ, đặc sắc (originale) tránh xa mọi rập khuôn. Giữa những ý kiến đòi hỏi ấy, những kẻ xu thời sẽ khuyên người kiến-trúc-sư hãy cố gắng tìm giải pháp thận trọng hoà hợp tất cả... »

« Nếu những nguyên-tắc kể trên, mà người ta trình bày với chúng ta như những định lý (axiomes), mà rõ ràng phi-

chúng ta sẽ từ bỏ để dành. Nếu những nguyên tắc ấy dựa trên một lý lẽ nào, thì ta vui lòng biện thuyết. Nhưng trái những nguyên tắc ấy không hẳn phi-củng không để cái lý được. Những lý thuyết ít ỏi mà chúng ta sẵn có, lại nghịch những sự kiện cần giải thích. Không làm hơn, chúng ta vui lòng nhận một thói quen, thành kiến, những tình bất đồng (caprices), những mảnh vụn tập quán... và chúng ta sống giữa dòng lý thuyết mơ hồ, những sự thực nửa chừng không được chứng nhận, không liên lạc nhau, có khi chồng báng nhau; dựa trên những sáng tác tồi-tệ cũng có thể bảo là được với một ít qui-quyết và những sáng tác tốt đẹp cũng có thể đem ra chỉ trích chê đề».

ĐOẠN III

Kiến-trúc : Mỹ-thuật và Kỹ-thuật

Biết bao nhiêu sách vở về kỹ-thuật, toán-học; biết bao nhiêu công-trình về mỹ-thuật, khảo-cổ? Ngành kiến-trúc đã là con người đến những sự khảo-cứu tới quá nhiều, quá xa.

Nếu thuộc về mỹ-thuật, lại vừa thuộc khoa-học, nảy sinh từ thời thượng-cổ xối, và hơn cả các ngành hội-hoa, điêu-khắc, ngành kiến-trúc hấp-cổ quay về nguồn cội. Người lúng lúng hiện thời không thể quên Kiêu ở thế minh, bởi vì đây là nguỵ-Định, người này và là bao kẻ. Tháp công-trình mỹ-thuật của chúng-lai.

Mất khác, nhờ biết bao phá ngành khoa-học, kỹ-thuật triển quá mau, quá rõ rệt nào muốn xứng-đáng và cần học-hỏi thêm luôn toán-học, bao điều cần-thiết bởi vậy tất cả những sách khoa-học, cần thiết để trau dồi, mà càng ngày lại càng

thững sự tìm thấy của toán-học quá rộng, mà mỗi ngày lại càng thêm. Như mọi tầng lớp trên xây cất được điều-khiển bởi ta thấy lần hồi từ mặt đất thứ tự, sanh ra mặt đất quất. Càng rộng, càng thêm lại càng thấy giản-dị lựa chọn, sa-thải, xếp-đặt-triển. Mọi tài-liệu rời-rạc chồng dôi nhau, trở lại cần định luật chung. Khi đã hiểu rành những định luật này, mọi bản kê-từ của toán-học vô-ích. Trĩ óc khỏi mệt nhọc để hàng đống tài-liệu, lúc ban sơ không liên lạc liên quan nhau. Chỉ cần hiểu những sự vật chân-thực, ta sẽ hiểu được mọi sự vật đặc-biệt khác cùng loại. Mọi tài-liệu, phát-minh, hiểu biết về kỹ-thuật cũng thế. Mọi sự-liệu đều có thể đặt thứ tự dưới luật lệ thời gian. Mọi

trúc Việt-Nam, cần phải tìm hiểu những nghệ-thuật lân-bang xưa kia đã ảnh-hưởng trên đất-nước này: Trung-Hoa, Chăm, Mã-Lai, và có khi cả nghệ-thuật miền Trung-Á xưa. Cho dù ngày nay, nhờ có kỹ-thuật mới: lời dùng xi-măng, sắt, đã giúp rất nhiều trong công-cuộc trùng-tu, nhưng nên nhớ rằng những kỹ-thuật và vật-liệu trên vẫn có giới-hạn của nó, và không thể nào giải-quyết tất cả những trở-ngại sẽ gặp phải: người ta phải chọn vật-liệu và chuyển-hóa vật-liệu sao cho phù-hợp với khung-cảnh chung, với nghệ-thuật cũ, hay ít nữa, càng làm cho khó nhận rõ được sự sửa-chữa ít được chứng nào tốt chứng ấy. Sự bảo-tồn và tái-tạo lại các nghệ-thuật xưa cũng chẳng khác nào sự sửa-chữa một bức-tranh, sự khâu vá áo-quần: người ta phải chọn màu-sắc khít-khao, người ta phải chọn vải thích-hợp với màu-sắc, hình-khối, dáng-diệu chung của toàn-bộ. Bởi vậy, những khi trùng-tu một điện-thờ, một u-cung, nếu như sửa-chữa một cách cấu-thả thì những vật-liệu mới sẽ phá ngay vẻ điêu-hoa, mỹ-lệ, độc-đảo của nó biểu-hiệu bằng những hình-khối, những màu-sắc tương-ứng với nhau, bằng những bóng sáng và

màu, nhà kiến-trúc những cố-gắng không ngừng, những học-hỏi tìm-tòi vất-vả. Và làm như thế, công-trình xưa không phải là một tác-phẩm chết và «bất-động», mà vẫn nghiêm-nhiên tiếp-tục tồn-tại sống giữa chúng ta như một linh-hồn đặc-biệt, vì rằng nghệ-thuật bao giờ cũng mang ý-vị của sự sống bao-la và muôn màu.

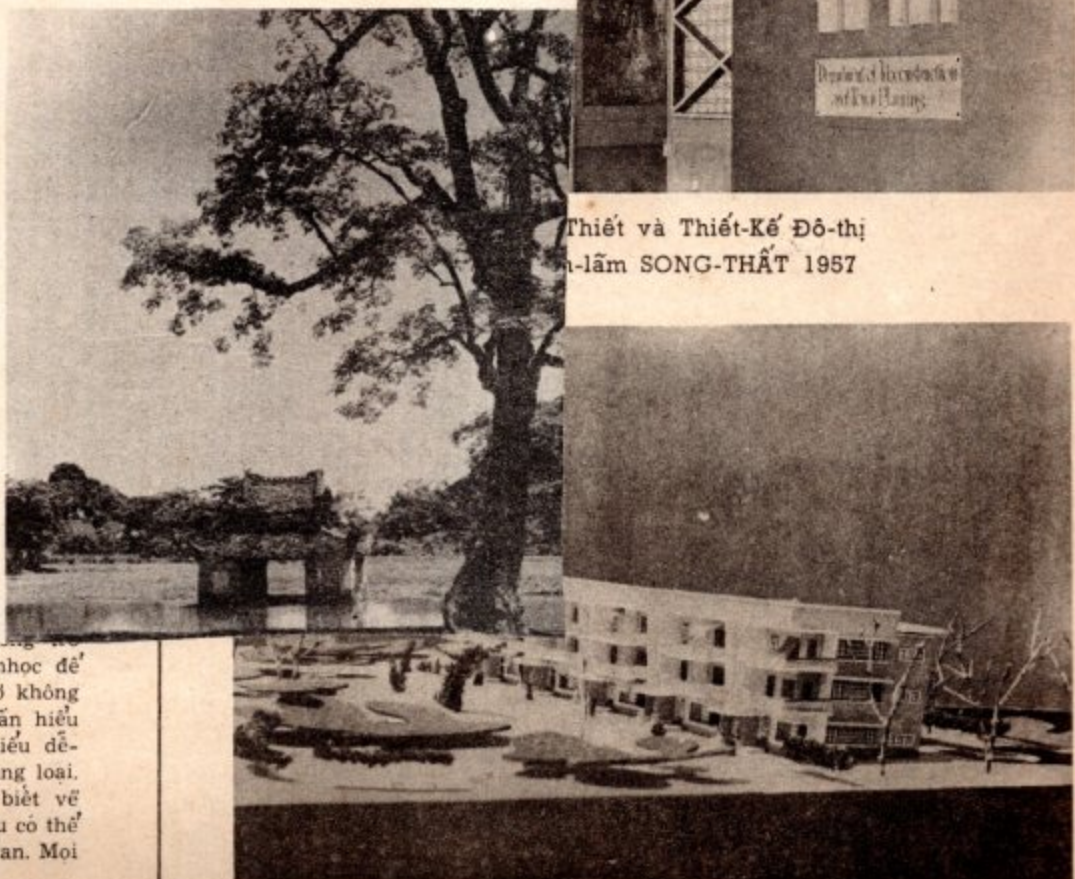
Ta đã đi qua di-sản cổ-tích xưa của tiền-nhân lưu lại, ta đã nhận rõ địa-bàn hoạt-động của chúng ta, và nhất là những khó-khẩn sẽ phải gặp, những cố-gắng cần nuôi-dưỡng trong ta. Ta sẽ vững-tin rằng trong thực-hành, trong thực-tế, trên công-trường, ta sẽ thông-cam một cách-sâu-xa với tác-phẩm xưa đã được quan-niệm và thực-hiện với bao nhiêu người nghệ-sĩ cùng chung phần đóng góp: hội-hoa, điêu-khắc, bao nhiêu người thợ vô-danh đã hợp-tác chắc-chẽ trong công-cuộc xây-đựng. Cho nên, người ngắm cảnh kiến-tam bao giờ cũng nhận thấy bao-trùm trên cảnh-vật, trong công-trình, cổ-tích một giá-trị tinh-thần đặc-biệt, một giá-trị lịch-sử rõ-rệt.

Điều nên nhớ là trải qua tháng năm, trải qua thời-gian phủ-phàng các công-

không phải chỉ ở chỗ lập lại nguyên xưa, mà còn phải cố-gắng duy-trì cảnh-trí chung-quanh đã tô-bối, và cho công-trình mang một vẻ đẹp quyền-rũ riêng nữa. Cho nên, cố bảo-tồn cổ-tích đời-hỏi ở nhà ch

Thiết và Thiết-Kế Đô-thị
n-lâm SONG-THẤT 1957

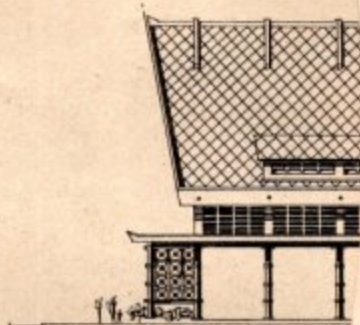
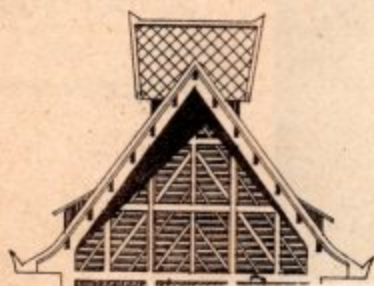

(xem tiếp trang 39)

Mô hình đây nhà chúng cư trong cư-xá Tân-Định

ĐỒ AN CHỢ

VẤN ĐỀ BẢO TỒN CỔ TÍCH

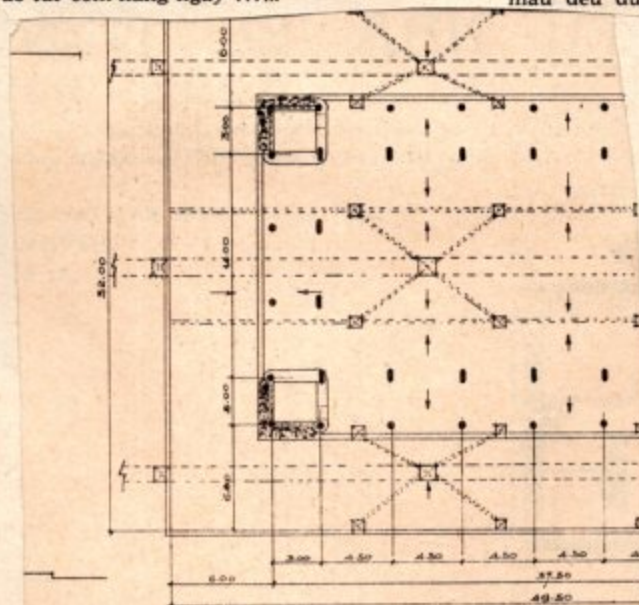

KOI đền cổ-tích Việt - Nam, người ta trước hết phải nghĩ tới những cổ-tích về kiến-trúc như: chùa, đình, đền - đài, cung - miếu,

hành-quách, lăng-tăm, và còn phải kể hết cả các tác-phẩm xưa của tiên-nhân như: đồ đồng, đồ gốm, đồ chạm-khắc, đồ gỗ, các thứ khi-giới v.v... Nhưng trong tương-vị của Bộ Kiến-Thiết, Sơ Bảo-Tồn Cổ-Tích chỉ tập-trung mọi cố-gắng sưu-tầm, tìm hiểu và trùng-tu lại các di-tích nghệ-thuật xưa về kiến-trúc. Nhân đó, mà tại chú Cổ-Tích ở trong bài này có một nghĩa thu-hẹp hơn.

Trong các chứng-minh cụ-thể để biểu-hị một nền văn-minh, có thể nói là kiến-trúc có một ý-nghĩa quan-trọng. Các công-trình này nổi lên nguy-nga trên mặt đất, giữa cảnh thiên-nhiên đẹp-đẽ, đã ghi lại những tư-tưởng, ước-vọng, tâm-tình của bao nhiêu người nghệ-sĩ, đã đánh dấu một thời-kỳ lịch-sử, một giai-đoan văn-minh, trong khi các tác-giả của nó đã phục-nất theo cổ-cây, lùi dần vào trong dĩ-vãng của thời-gian. Bởi vậy, những động-cơ thúc-đẩy một Quốc-Gia tiên-nhân trong công cuộc bảo-tồn cổ-tích rất nhiều, và tất cả các động-cơ ấy đều mang một tính-cách sâu-xa và thiêng-lêng: người họa-sĩ sẽ tìm đến các công-tính kiến-trúc xưa những đường-nét, những bức tranh tuyệt-diệu và cổ-kính, người kiến-trúc-sư sẽ thích-thu trước những bất-ngờ trong cơ-cấu, tổ-chức của nh-mệnh tác-phẩm, nhà sử-học sẽ thâu-tập bao nhiêu chứng-cứ về giai-đoan lịch-sử, về con đường tiến-triển của dân-c, người du-khách viếng cảnh sẽ hưởng được những thú-vị vô-song trong khi

thoát-ly ra khỏi cảnh đời chật-chội giá-aó túi-cóm hàng ngày v.v...

BÌNH ĐỒ

Trong khắp các thời-dại, người Việt xưa đã kế-tiếp nhau xây-dựng không ngớt các công-trình kiến-trúc, phần lớn đều mang tính-cách thẩm-mỹ, rất cao, đáp-ứng những nhu-cầu tín-ngưỡng sâu-xa. Những công-trình kiến-trúc Việt-Nam thường được xây-dựng giữa những khung-cảnh thiên-nhiên, và chính cảnh thiên-nhiên đã đóng góp phần tô-điểm cho nhân-tạo không ít.

Trong đời nhà Lý, dưới ảnh-hưởng của Phật-giáo, non-nước Việt được trang-điểm bằng rất nhiều chùa-chiền tráng-lệ. Kinh-đô Thăng-Long có những khu vườn -bát-ngát, um-tùm, xanh-tươi với bao nhiêu nhà, chùa, đền danh-tiếng: chùa Trấn-Vũ (chùa Quan-Thánh) xây năm 1010, chùa Diên-Hựu (chùa Một-Cột) năm 1049, chùa Hai-Bà năm 1142, chùa Sư-Minh-Không (Lý, Quốc-Sư), đền Linh-Lang (Voi-Phục)... Ở vùng châu-thổ Bắc-Việt, lắm nơi cây-cỏ mây-trời, sông-nước rất đẹp, lắm ngọn đồi êm-ả thanh-u đều có chùa-tháp danh-tiếng mà từ hình-khỏi, đường-nét, sắc-màu đều dung-hợp một cách thanh-thu

với cảnh-trí thiên-nhiên ở Bắc-Ninh trên đồi Phật-Tích có tháp Tinh-Lử, cao 42 thước tây, ở Thăng-Long vẫn nhìn thấy, bị tiêu-hủy; về sau xây chùa Vạn-Phúc để thay; ở vùng Sơn-Tây, trên đỉnh Sài-Sơn bao-quát cả vùng sông Đáy là chùa Thiên-Phúc. Đền hồi bấy giờ Nho-giáo đã bắt đầu có cơ-sở: Văn-miếu Hà-Nội xây-dựng vào năm 1108. Đồi Trấn, có đền Chùa-Tháp (Phổ-Minh-Tự) 13 tầng ở Tức-Mặc, và tô-điểm tu-bổ chùa Ninh-Phúc ở Bút-Tháp Thế-kỷ XV và đầu thế-kỷ XVI là nghệ-thuật đời Lê với các lăng-tăm vua Lê ở khu rừng u-nghiệm Lam-Sơn. Thế-kỷ XVII và XVIII, nhờ phong - trào Phật-Giáo phục - hưng thúc - đẩy rất nhiều công - trình kiến-trúc có tiếng ra đời: chùa Hương-Tích,

tháp Báo-Nghiêm, ngoài ra lại còn dựng Đỉnh-Đỉnh-Bảng năm 1738 ở đất Đường-Ngoài, mà ở Đường-Trong cũng có lắm chùa đẹp: chùa Thiên-Mụ, chùa Quốc-Ân, chùa Bảo-Quốc hai bên bờ Hương-Giang, Nhất là vào thế-kỷ thứ XIX, đời Nguyễn đã thúc-đẩy một nền nghệ-thuật mỹ-miêu và rộng lớn: Huế, với các cung-đền lăng-tăm, và đã xây dựng rất nhiều thành-trị trên toàn-quốc so với các Triều xưa thì thật là vĩ-dại.

lý, chúng ta sẽ từ bỏ để dành. Nếu những nguyên tắc ấy dựa trên một lý lẽ nào, chúng ta vui lòng biện thuyết. Nhưng trái lại những nguyên tắc ấy không hẳn phi lý, cũng không để cái lý được. Những lý thuyết ít ỏi mà chúng ta sẵn có, lại nghịch với những sự kiện cần giải thích. Không thể làm hơn, chúng ta vui lòng nhận một lối thói quen, thành kiến, những tình bất thường (caprices), những mảnh vụn tập quán... và chúng ta sông giữa đồng lý thuyết mơ hồ, những sự thực nửa chừng không được chứng nhận, không liên lạc nhau, có khi chống báng nhau; dựa trên ấy những sáng tác tồi-tệ cũng có thể bào chữa được với một ít qui-quyết và những sáng tác tốt đẹp cũng có thể đem ra chỉ trích chê đề ».

ĐOẠN III

Kiến-trúc : Mỹ-thuật và Kỹ-thuật

Biết bao nhiêu sách vở về kỹ-thuật, khoa-học; biết bao nhiêu công-trình về mỹ-thuật, khảo-cổ? Ngành kiến-trúc đã đưa con người đến những sự khảo-cứu

Bên cạnh các cổ-tích Việt-Nam, ở miền Trung nước Việt, còn có những di-tích của Chiêm-Thành : đó là những tháp-cổ nằm trên các đỉnh đồi, các thung-lũng. Tháp Mỹ-Sơn, Đông-Dương, Trà-Kiệt ở Quảng-Nam, các tháp Chăm ở Bình-Dịnh, Tuy-Hoà, Tháp-Bà ở Nha-Trang, Tháp Chăm ở Phan-Rang, Phan-Thiết chứng-tiến nền văn-minh cổ-xưa của đất-nước này dưới ảnh-hưởng của văn-hóa Ấn-Độ, và còn là những chứng-cứ của một nền nghệ-thuật ít hiểu đã ảnh-hưởng đến kiến-trúc và điêu-hắc Việt-Nam.

Những kiến-trúc, những cổ-tích đã dần dần trên này đều được ghi vào danh-sách những di-tích Việt-Nam, vì bao hàm rất nhiều phẩm-chất nghệ-thuật, lịch-sử và cổ-học. Những ai đã có lần thăm viếng, và chú-ý các công-trình cổ-kinh này, tất sẽ nhìn-nhận vị-vị nghệ-thuật, cái ý-cảm của các tay xây-thợ cao-thâm.

Đây không nói đến những trở-ngại về chính-tài - chính trong công-kuộc bảo-tồn cổ-tích, nội một mặt chuyên-môn cũng đã p nhiều trở-lực, vất-v. Nhà chuyên-môn, người kiến-trúc - sư vườn am-tướng nghệ-thuật Việt-Nam, kiến-

trúc Việt-Nam, cần phải tìm hiểu những nghệ-thuật lân-bang xưa kia đã ảnh-hưởng trên đất-nước này : Trung-Hoa, Chăm, Mã-Lai, và có khi cả nghệ-thuật miền Trung-Á xưa. Cho dù ngày nay, nhờ có kỹ-thuật mới : lối dùng xi-măng, sắt, đã giúp rất nhiều trong công-kuộc trùng-tu, nhưng nên nhớ rằng những kỹ-thuật và vật-liệu trên vẫn có giới-hạn của nó, và không thể nào giải-quyết tất cả những trở-ngại sẽ gặp phải : người ta phải chọn vật-liệu và chuyển-hóa vật-liệu sao cho phù-hợp với khung-cánh chung, với nghệ-thuật cũ, hay ít nữa, càng làm cho khó nhận rõ được sự sửa-chữa ít được chứng nào tốt chứng ấy. Sự bảo-tồn và tái-tạo lại các nghệ-thuật xưa cũng chẳng khác nào sự sửa-chữa một bức-tranh, sự khâu vá áo-quần : người ta phải chọn màu-sắc khít-khao, người ta phải chọn vải thích-hợp với màu-sắc, hình-khối, dáng-diệu chung của toàn-bộ. Bởi vậy, những khi trùng-tu một điện-thờ, một u-cung, nếu như sửa-chữa một cách cầu-thả thì những vật-liệu mới sẽ phá ngay vẻ điêu-hoà, mỹ-lệ, độc-đạo của nó biểu-hiệu bằng những hình-khối, những màu-sắc tương-ứng với nhau, bằng những bóng sáng và bóng tối phản-ứng với nhau một cách tốt-đẹp.

Cái khó của sự bảo-tồn, tái-tạo cổ-tích không phải chỉ ở chỗ lập lại nguyên-hình xưa, mà còn phải cố-gắng duy-trí những cánh-tri chung-quanh đã tô-bối, và làm cho công-trình mang một vẻ đẹp, một quyền-rũ riêng nũa. Cho nên, công-tác bảo-tồn cổ-tích đòi-hỏi ở nhà chuyên-

môn, nhà kiến-trúc những cố-gắng ngừng, những học-hỏi tìm-tòi vất-v. làm như thế, công-trình xưa không là một tác-phẩm chết và « bất-d» mà vẫn nghiêm-nhiên tiếp-tục t sông giữa chúng ta như một liên đặc-biệt, vì rằng nghệ-thuật bao giờ mang ý-vị của sự sông bao-la và màu.

Ta đã điem qua di-sản cổ-tích xu tiến-nhân lưu lại, ta đã nhận rõ đ hoạt-động của chúng ta, và nhất là khó-khăn sẽ phải gặp, những cố-g. nuôi-dưỡng trong ta. Ta sẽ vững-tin trong thực-hành, trong thực-tế, trên trường, ta sẽ thông-cảm một cách s với tác-phẩm xưa đã được quan-ni thực-hiện với bao nhiêu người n cùng chung phần đóng góp : hồ điêu-khắc, bao nhiêu người thợ v đã hợp-tác chắc-chẽ trong công-kuộc dựng. Cho nên, người ngắm cánh tâm bao giờ cũng nhận thấy bao trên cánh-vật, trong công-trình, c một giá-trị tinh-thần đặc-biệt, m trị lịch-sử rõ-rệt.

Điều nên nhớ là trải qua tháng trải qua thời-gian phủ-phàng các trình ấy cũng đã mỏi-mòn, và nhiê phát-minh khoa-học đều có thể v cần được xếp đặt thứ tự theo quy tổng-quát. Chỉ cần học hiểu r những nguyên-lý giản-dị và dễ n có thể hiểu biết chung được tất cả là học hỏi từng sự hiểu biết lẻ loi mạch lạc.

(xem tiếp trang

Chùa Thầy Sơn-Tây

CUỘC THI VẼ KIỂU NHÀ RẺ TIỀN DO KIẾN-ỐC-CỤC TỔ CHỨC

Bộ Kiến-Thiết và Thiết-Kế Đô-Thị vừa mở một cuộc thi vẽ kiểu nhà rẻ tiền dành cho toàn thể Kiến-Trúc-Sư Việt-Nam tham dự.

Cuộc thi này nhằm mục-tiêu nhờ các Kiến-Trúc-Sư đem tài-năng nghệ-sĩ cũng như kỹ-thuật xây-dựng Ngôi Nhà Tươi Sáng, phù-hợp với đời sống và khả-năng tài-chánh của đồng-bào.

Các Kiến-Trúc-Sư đã quan-tâm đến những gì là đặc-diểm của một gia-cư, không in lại hình dáng cổ xưa, mà cũng không theo kiến-trúc tào-bạo kim-thời, nói rõ hơn là đã quan-niệm những kiểu nhà xinh-xắn, vừa vững-chắc, mà rẻ tiền, phù-hợp với mục cải-tiến xã-hội hiện thời nhưng không quên giữ nền-tảng thuần-túy của người Việt-Nam.

ĐỀ - TÀI

Bộ Kiến-Thiết và Thiết-Kế Đô-Thị đã ấn-định những đề-tài sau đây :

Tất cả có 4 đề-tài về gia-cư :
(không kể bình-đồ phân lô tổng quát)

Kiểu nhà :

A :	1 phòng, bếp, phòng tắm ;	
B :	2	—
C :	3	— nhà xe ;
D :	4	— — — — —
buồng bồi.

Xây Dựng Mới sẽ lần lượt đăng những kiểu được trúng giải.

Ban giám-khảo.

Chủ-tịch :

Ô. Ô. Hoàng-Hùng, Bộ trưởng Bộ Kiến-Thiết.

Ng. duy-Đức, Tổng Giám-đốc

Công ốc.

Trần-văn-Tài, Giám-đốc trưởng Cao đẳng Kiến-trúc.

Ng. văn-Học, Đại diện đoàn Kiến-Trúc-Sư.

Vinh-Dự, Quản-đốc Kiến-ốc-cục.

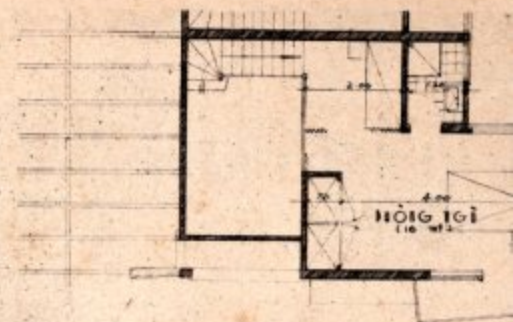
VẤN ĐỀ BẢO TỒN CỔ TÍCH

Trong đời nhà Lý, dưới ảnh-hưởng của Phật-giáo, non-nước Việt được trang-điểm bằng rất nhiều chùa-chiến tráng-lệ. Kinh-đô Thăng-Long có những khu vườn -bát-ngát, um-tùm, xanh-tươi với bao nhiêu nhà, chùa, đền danh-tiếng : chùa Trấn-Vũ (chùa Quan-Thánh) xây năm 1010, chùa Diên-Hựu (chùa Một-Cột) năm 1049, chùa Hai-Bà năm 1142, chùa Sư-Minh-Không (Lý, Quốc-Sư), đền Linh-Lang (Voi-Phục)... Ở vùng châu-thổ Bắc-Việt, lắm nơi cây-cỏ mây-trời, sông-nước rổ...

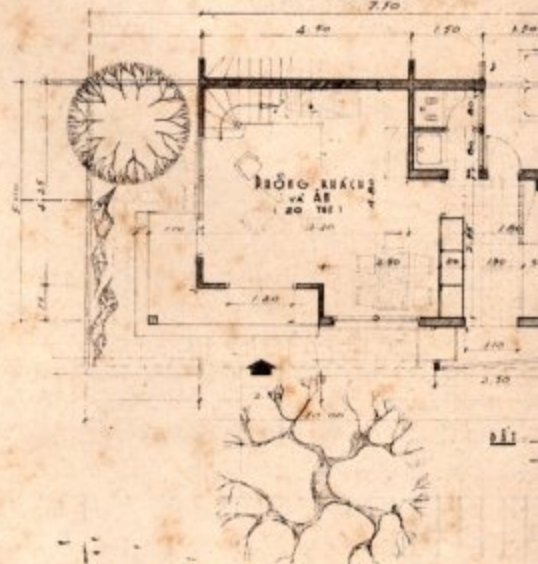
Kiểu NHÀ LOẠI « A »

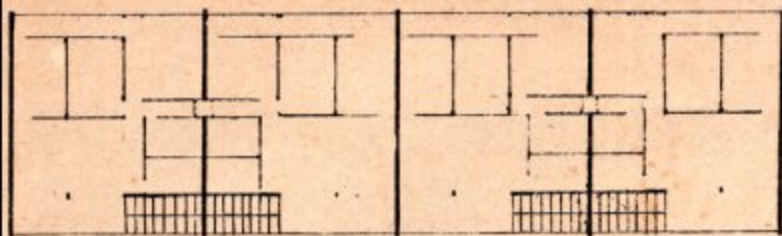
Kiến Trúc Sư BUI-QUANG-HANH

HOÀNG - ĐỒ TỪNG TRÊN
thứ 202
2.70

NHÀ LOẠI D

1 phòng ăn và khách, 3 phòng ngủ

ĐẶC - ĐIỂM

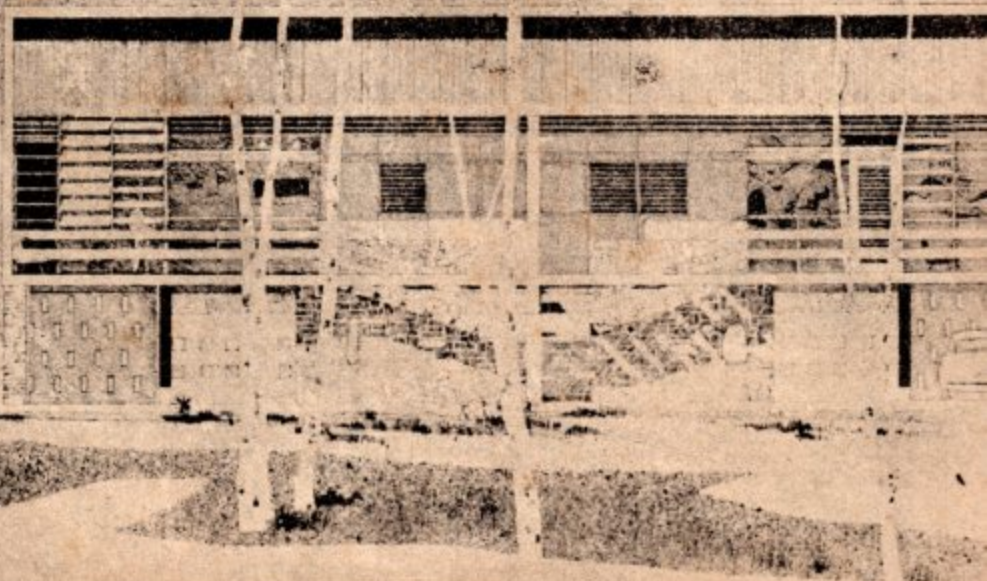
Kiến-trúc-sư: HUỲNH-TRUNG-THIỆT

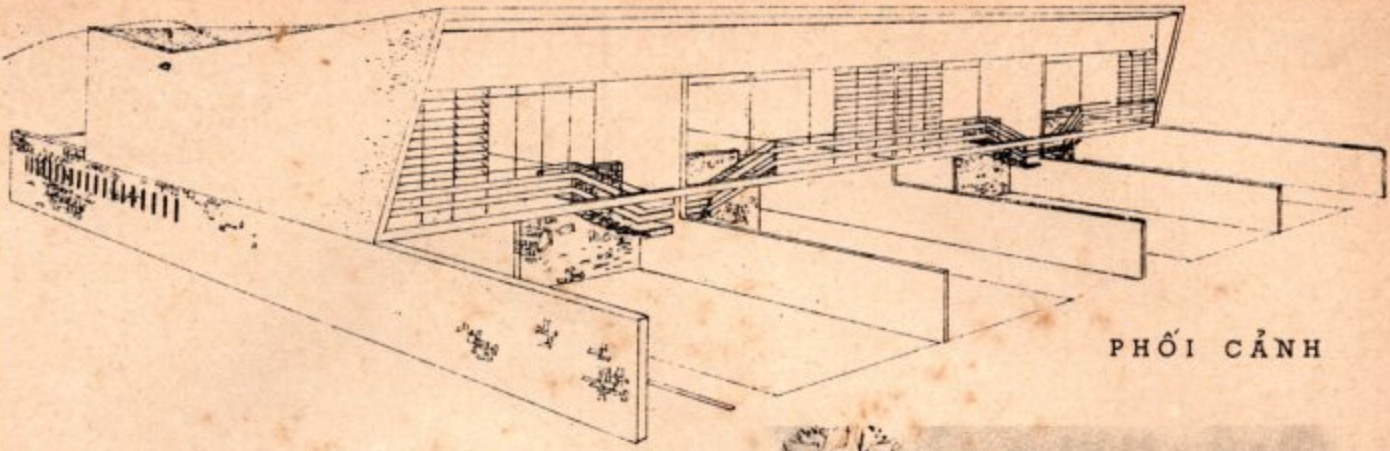
Ông Huỳnh-trung-Thiết là một kiến-trúc-sư trẻ, tốt nghiệp từ ba năm nay ở trường Cao Đẳng Kiến-Trúc Saigon và hiện đang nghiên cứu và học hỏi thêm ở Pháp và Ý về kiến-trúc và trang-trì.

Tuy không hẳn chủ trương quốc tế hóa kiến-trúc, ông Thiết dự cuộc thi với một kiểu nhà hoàn toàn mới rất thích hợp với thị-hiệu của đại đa số những người có tiền làm nhà hiện thời.

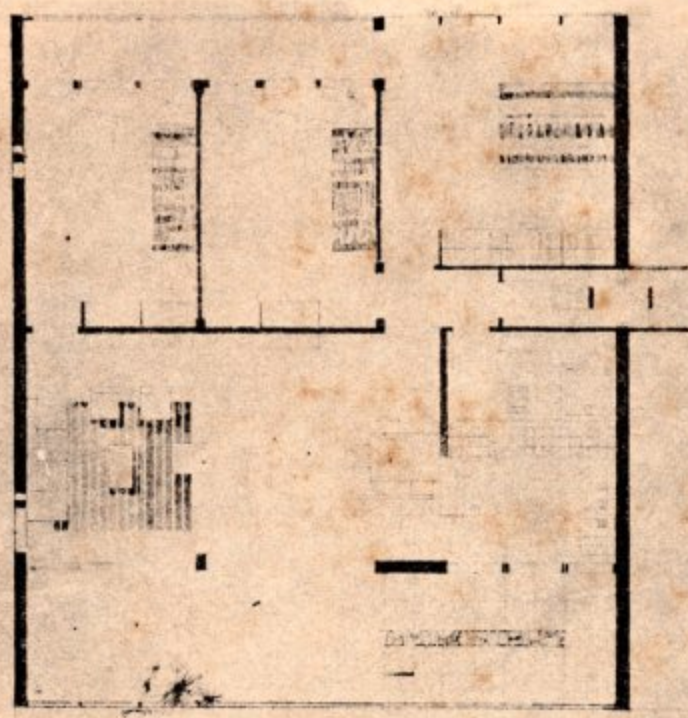
Đặc-diểm của kiểu này là có thể ghép liên kế. Tầng dưới là nhà xe, kho và để rộng chỗ cho con nít chơi đùa. Tầng trên mới là nơi ở. Các buồng ngủ, bếp nước xếp đặt rất là thuận tiện. Kiến-trúc-sư còn lưu ý đến những lỗ thông gió đặc biệt để trong nhà được luôn luôn thoáng mát.

Kiểu này sẽ được thực hiện ở trung-tâm Saigon, trong một ngày gần đây.

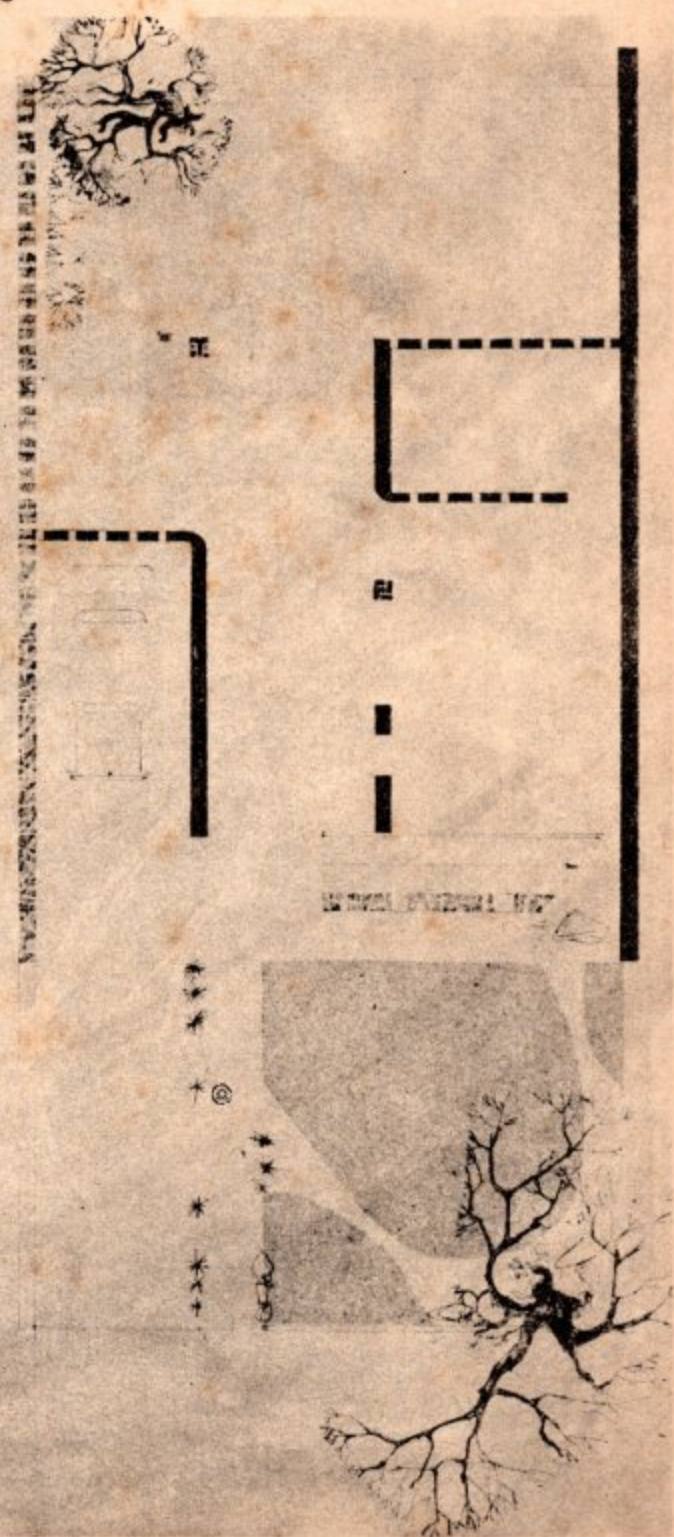

PHỐI CẢNH

↑ BÌNH ĐỒ TẦNG LẦU
BÌNH ĐỒ NHÀ DƯỚI

← CHÍNH DIỆN

NHÀ LOẠI B

PHẦN I

NHÀ RẺ TIỀN LIÊN KẾ

LOẠI « B »

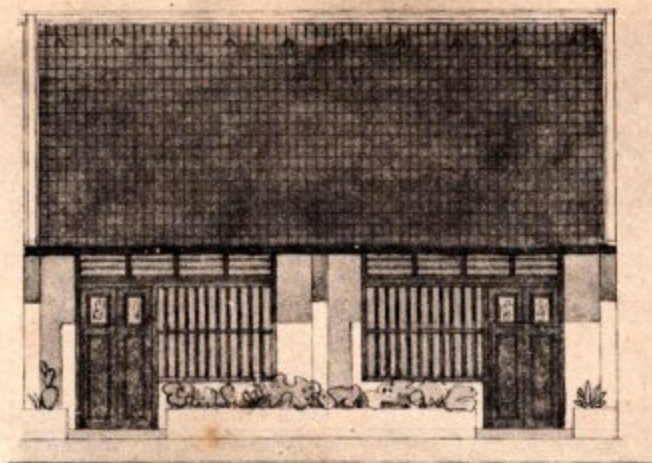
của KIẾN-TRÚC-SƯ

Nguyễn-gia-Đức

PHẦN II

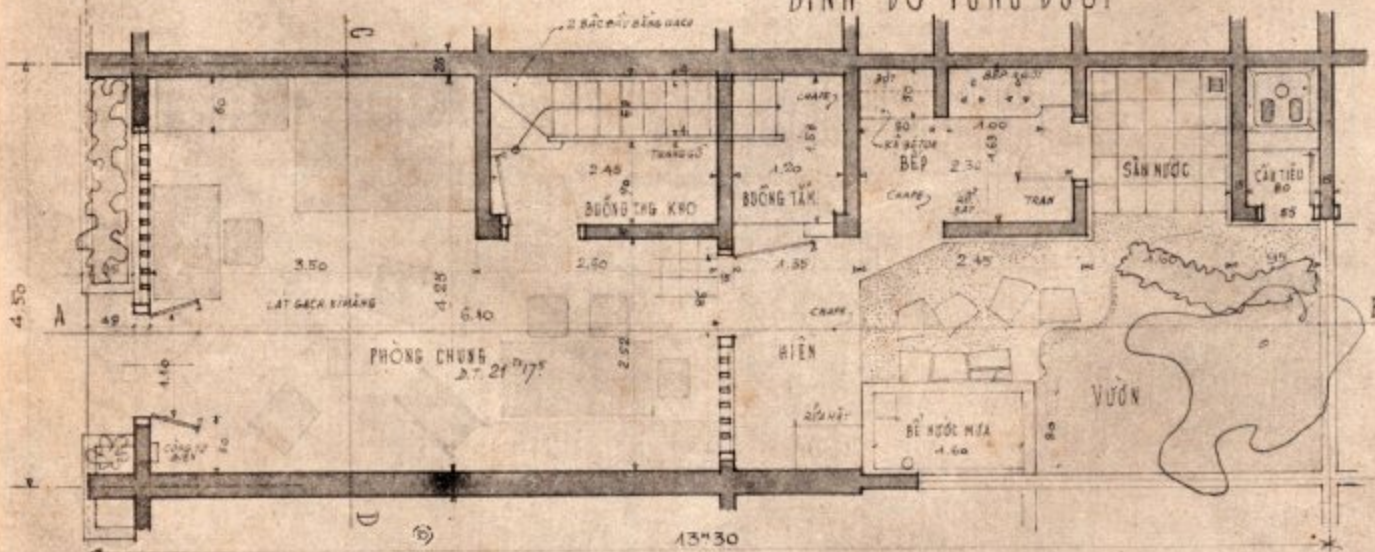
ĐẶC-ĐIỂM VỀ BÌNH-ĐỒ

1 Phòng khách và ăn.	20 th. v.
1 Phòng ngủ trên lầu	16 th. v.
1 Phòng tắm	1,20 x 1,58
1 Bếp	1,65 x 2,30
1 Chuồng tiêu	0,80 x 1,50
1 Hiên rửa mặt	2,50 x 1,35

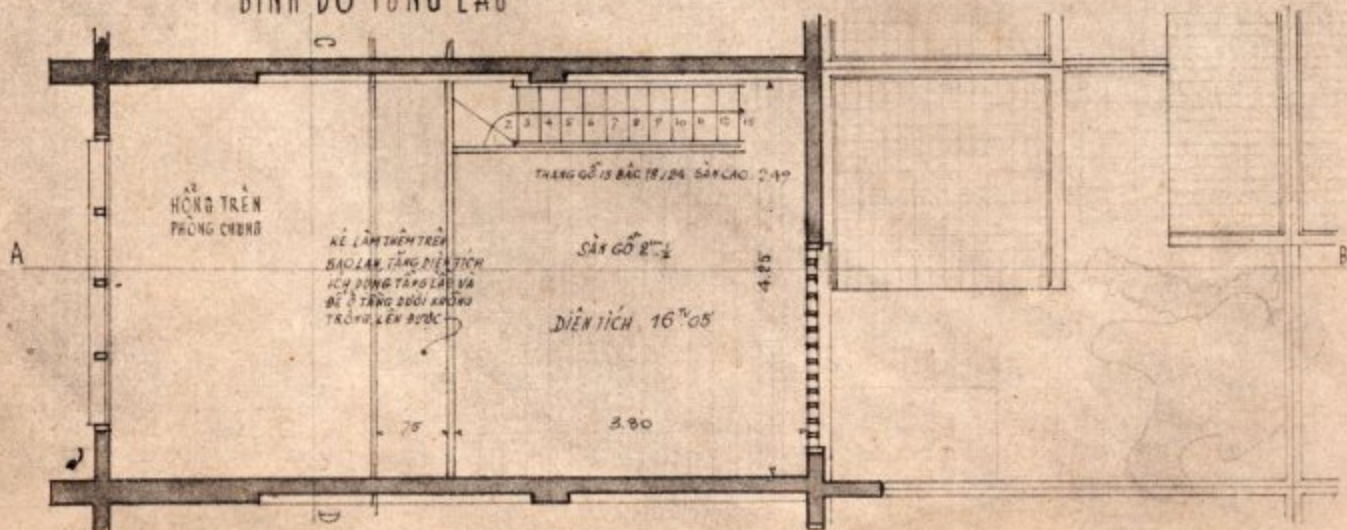

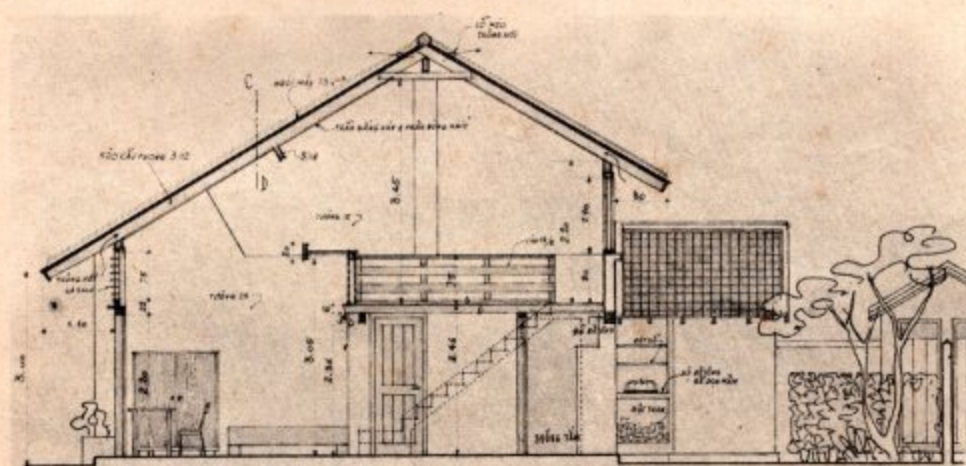
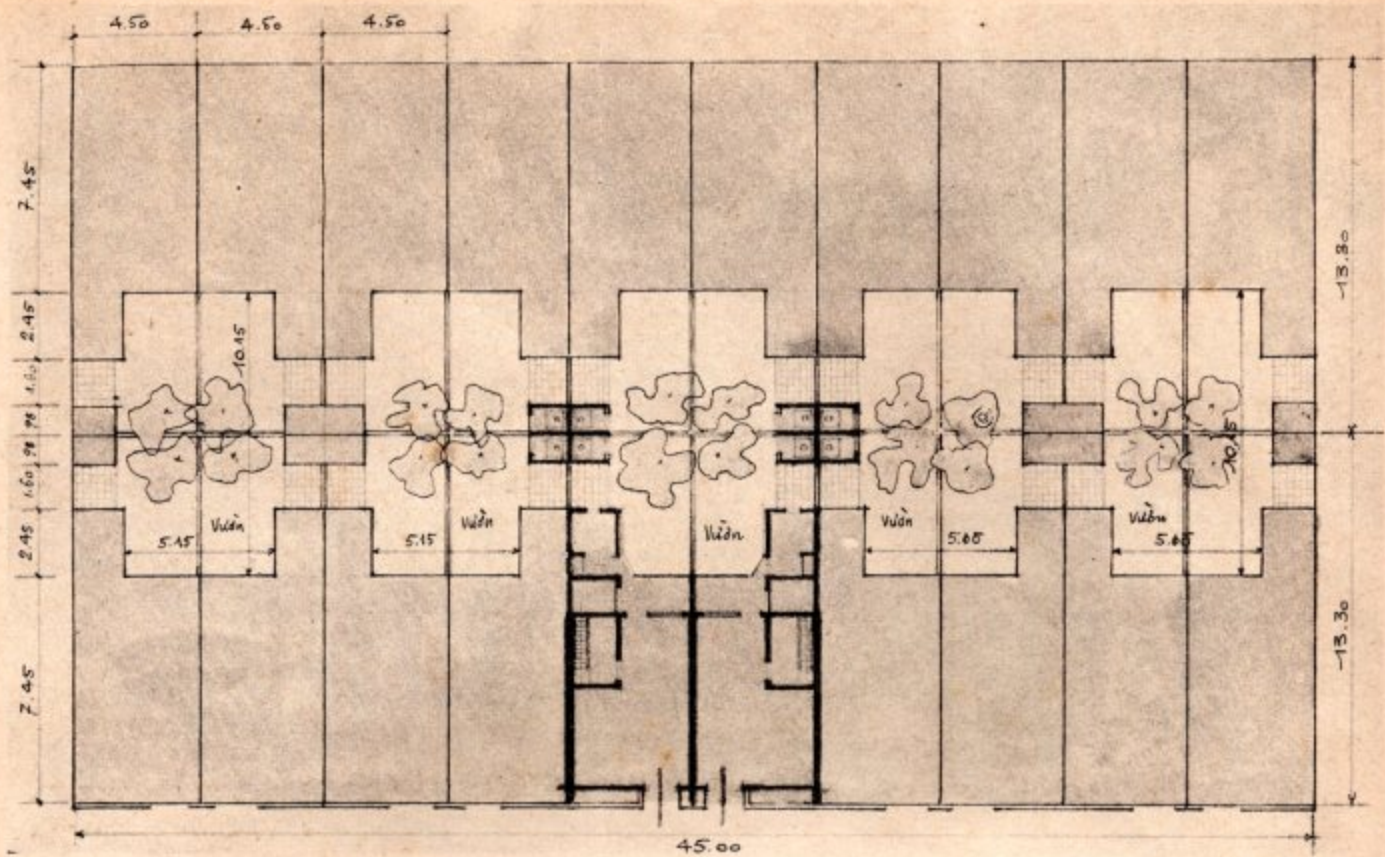
TIỀN DIỆN

BÌNH ĐỒ TẦNG DƯỚI

BÌNH ĐỒ TẦNG LẦU

THIẾT ĐỒ ĐỌC THEO AB

trên cột đóng Litô, dưới da đóng trần ván. Khoảng giữa trồng rộng cách nhiệt, mái được thoáng mát và nhẹ nhàng.

7° Thay lời cửa sổ có cánh chớp thông thường, dùng toàn lời chấn song gỗ 3 x 6. Trên chấn song dùng những ván mỏng độ 1 cm 5. Bật bản lá theo lối những lá sách mở ra đóng lại được. Dùng 1 cầu bằng kim khí điều động cả hệ thống lá sách, kiểu sơ-sài, giản-tiện, rẽ tiến lại có thể điều độ được ánh sáng. Đồng thời chấn song để bảo vệ.

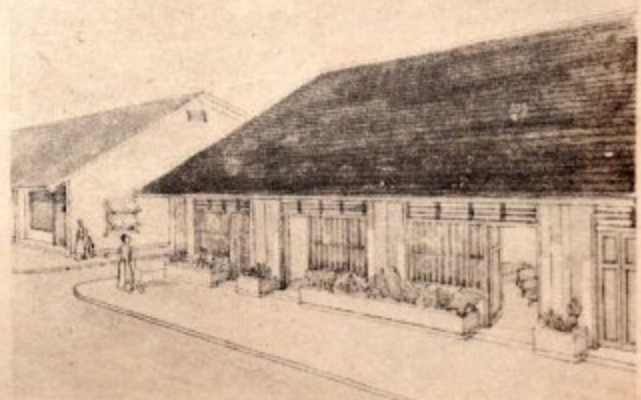
8° Các đặc-diểm linh tinh khác: Móng: nền gạch, tường, vách gạch thẻ, hồ tô với xi-măng 250 kí. Mái lợp bằng ngói xi-măng ép theo lối ngói mây. Các buồng chính lát gạch xi-măng đóng sặc. Bàn ngồi, cầu tiêu bằng xi-măng. Bếp, hiên, sàn nước tráng xi-măng 500 kí.

ĐOẠN III

ĐẶC-ĐIỂM KỸ-THUẬT

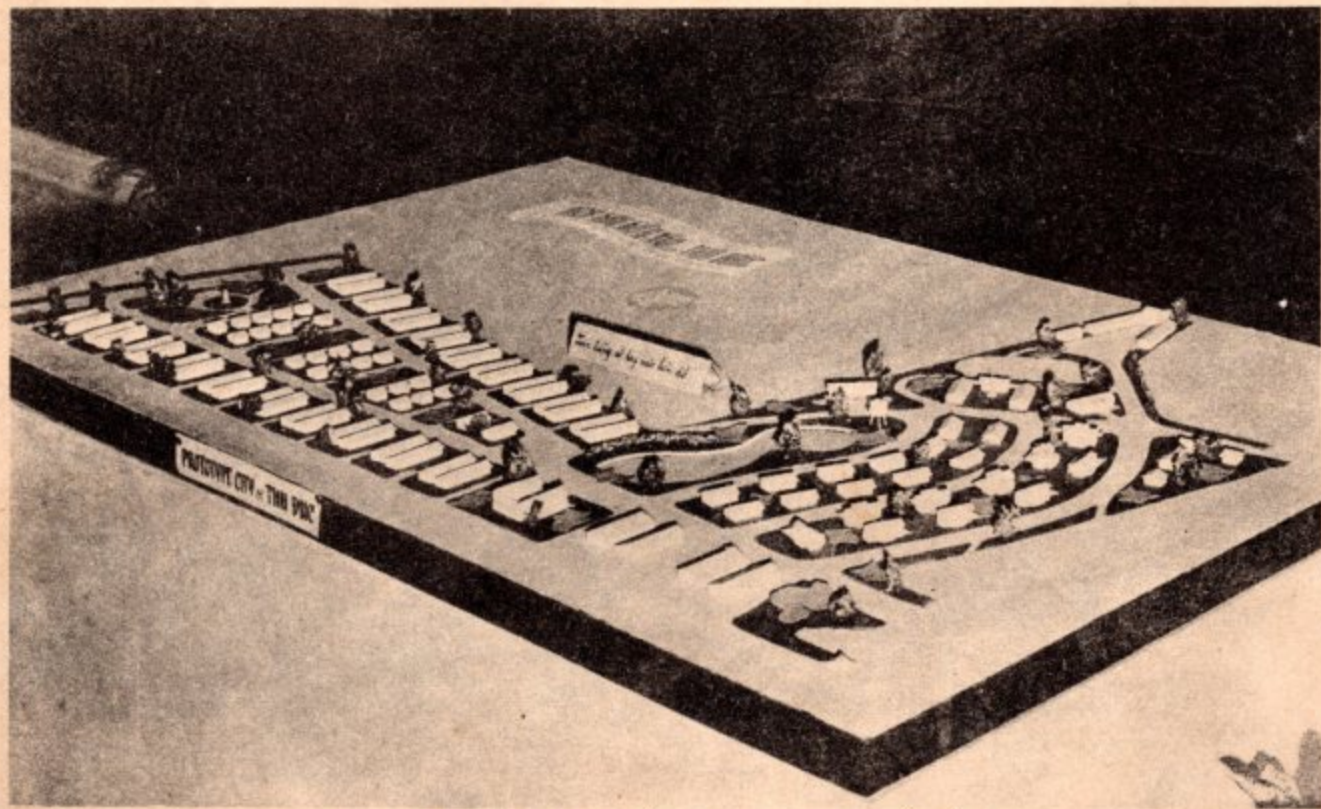
- 1° Hợp nhất khối lượng phòng khách và ăn với phòng ngủ trên lầu để tận hưởng khối không khí.
- 2° Hạ thấp trần « Góc » bàn ăn để hạ mực cao tầng lầu. Kết quả: phối cảnh góc bàn ăn được vẻ thân mật, thang lên lầu ít bậc, thu gọn lại hơn.
- 3° Vì hạ thấp sàn lầu trên góc bàn ăn nên các tường đỡ cao và chỉ xây 25 tới quá mực sàn độ 80 cm. Từ mực này đến nóc chỉ xây 15 cho đỡ tốn gạch.
- 4° Buồng cầu thang rất được việc dùng làm kho chứa gạo, sà-bông v. v... có thể khóa lại được.
- 5° Dùng những tường ngăn nhỏ để gánh đỡ đà sàn lầu, tiết kiệm được gỗ vì các rầm trần nhỏ.
- 6° Sà mái để cách thưa nhau 2 th. 80 thay thế cho cầu phong thường, dùng « kéo-cầu-phong » bằng ván 3 phần, rộng 12 để tiện

CHỖ ĐÓNG SỔ VÀ CHỖ ĐÓNG

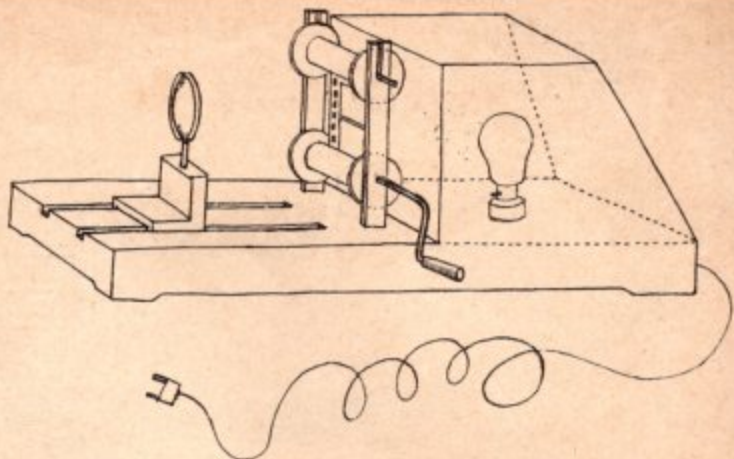
CƯ XÁ TRƯỞNG-MINH-GIANG
sẽ khởi công cuối năm 1957

CƯ XÁ KIỂU MẪU CỦA K.O.C. TẠI THỦĐỨC
đang được chuẩn bị để khởi công

Vừa Chơi ... Vừa học

VỚI 2 BÀN TAY KHÉO
LÉO, CÁC BẠN CÓ THỂ
TỰ LÀM LẤY MỘT

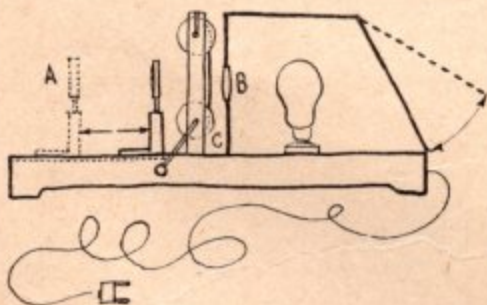

MÁY CHIẾU HÌNH

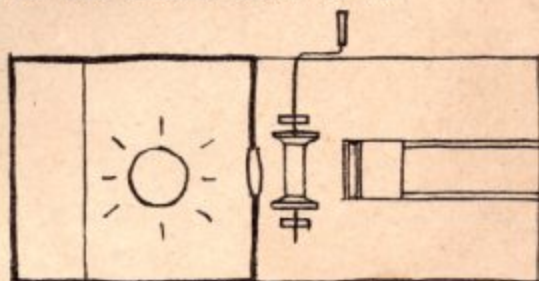
của VÊTÊ

« XÂY DỰNG MỚI » xin cống hiến bạn đọc một kiểu đồ chơi khoa học, vừa để giải trí mà cũng là một hình thức giáo dục nữa.

Máy chiếu hình này các bạn có thể tự làm lấy bằng những vật-liệu dễ kiếm và rẻ tiền gồm : ván ép 5 ly, 2 chiếc kính loupe nhỏ (đường kính độ 5, 6 phân) một ngọn đèn điện 25 nến (có thể dùng đèn cây nếu là ở nơi không có điện) 2 cái lõi phim (xin ở các tiệm hình). Phim ảnh thì dùng giấy bóng kính vẽ hình các chuyện cổ tích, lịch sử hoặc là một bài học vỡ lòng v. v... Có thể dùng màu nước (aquarelle) để tô điểm thêm cho vui mắt.

Chú ý : Kính loupe A dùng để phóng cho hình lớn ra, có thể đẩy đi đẩy lại để lấy hình cho thật rõ. Kính loupe B dùng để tập trung ánh sáng qua phim. Kính này gắn chặt vào miếng gỗ C. Chỗ đặt kính các bạn khoét một lỗ hình chữ nhật năm 0.045×0.035 để khi chiếu ra tường các bạn có một màn ảnh như thật.

THỦ-THIÊN

MỘT THÀNH PHỐ TƯƠNG LAI

Khu Ngoại-Giao. — Các Phái-doàn ngoại-Giao hiện nay ở tản mác trong ô-thành và thiếu những cơ-sở xứng đáng và thuận-tiên để hoạt-dộng.

Nếu tất cả gần 50 nước công nhân nước Việt-Nam đều muốn thiết lập ngay Trụ-sở Ngoại-Giao, thì thật là một sự khó giải-quyết cho ta. Vì vậy, theo gương các nước văn-minh, các giới chánh-quyền thấy cần phải truất việc lập Khu Ngoại-Giao riêng biệt, xa những nơi náo nhiệt, ồn ào, và đã lấy Thủ-Thiên làm địa-diểm.

Khu Văn-Hóa. — Để nền văn-hóa nước nhà được phát triển mạnh mẽ và lâu bền, hòng thỏa mãn nguyện vọng của dân chúng, các cơ-sở rộng rãi cần được thiết lập cho các trường Đại-học Văn-Khoa, Y-Khoa, Luật-Khoa..., cho các viện khảo-cứu, các viện Bảo-làng... với đủ tiện nghi kỹ-thuật.

Khu Văn-Hóa xứng đáng với nền văn-minh cổ-hữu của nước nhà sẽ được dành phần đất đặc-biệt ở Thủ-Thiên.

Khu Chánh-Tri. — Dân chúng quý mến Quốc-Hội như một bảo-vật vô giá của tâm-hồn, nên dân-chúng không muốn Trụ-sở Quốc-Hội là cái nhà cũ, hẹp, trong một khung cảnh quá ồn-ào, dù biết chỉ là tạm thời. Mọi người đều mong muốn cho Quốc-Hội có một Trụ-sở; nếu không nguy-ena, hùng-vĩ thì cũng trang nhã, vững hoàng, đầy đủ tiện-nghi, tượng trưng xứng-đáng lòng cương-quyết và cố-nên Độc-Lập và giành thống-quyết cho đất nước.

Như vậy, cho nên không dẫu đủ điều-kiện bằng Thủ-Thiên.

Thủ-Thiên, bên kia sông Saigon, là một khu-vực rộng mênh-mông bát ngát. Hiện nay phần nhiều là ruộng bỏ hoang, với những hồ, vũng sinh lầy.

Hai chiếc cầu lớn sẽ được bắc, nối liền Saigon với Thủ-Thiên, đó là chưa kể cái cầu thứ ba của con đường xa-lô mới. Thành phố tương lai này sẽ chia ra từng khu có cá tánh riêng-biệt:

Ngoài những Khu Ngoại-Giao, Văn-Hóa, Chánh-Tri, thành phố tương lai Thủ-Thiên còn có những khu riêng dành cho gia-cư, cho thương-mại, Saigon-Chợ-lớn cũng rời được một số lớn nhà sang bên đó.

Có người còn hoài nghi, sẽ nói: « Thành-phố tương lai Thủ-Thiên sẽ đẹp lắm. Với những nhà đồ sộ đầy tính cách dân-tộc, với những vườn cảnh bao la, với những công-trường rộng rãi để duyệt-binh, biểu diễn thể-thao hay tập hợp dân chúng, Thủ-Thiên sau này mới thật là hòn ngọc của Viễn-Dông; nhưng liệu có tiến để thực hiện được không? ».

Trong số báo sau, chúng tôi sẽ lấy con số để chứng minh rằng việc xây-dựng thành-phố Thủ-Thiên chỉ là vấn đề thời gian, không phải là vấn đề tài chánh. Chương trình thực hiện sẽ chia làm 3 năm hoặc 5 năm là tối đa.

Chú ý. — Xin lưu-ý bạn đọc rằng bản đồ Thủ-Thiên in đây chỉ mới là một sơ-đồ, phát họa ra để làm căn-bản nghiên-cứu. Để tránh những sự đầu cơ về diện địa trong giới hạn mở rộng các đô-thị, sắc lệnh số 112-a-KT/TKDT ngày 4-5-57 đã quy định rõ ràng bất động sản trung thu sẽ không được quá-thời-giá tính vào cuối năm 1956.

THỦ-THIÊM

TỶ LỆ XÍCH : 25.000

0 100 500 1000 1.500

CHÚ GIẢI

Khu Ngoại Giao	1- Quốc Hội	6- Thư viện Q. G.
Khu Văn - Hóa	2- Trung tâm Văn hóa	7- Hội nghị Quốc tế
Khu Chính Trị	3- Trung tâm khoa học	8- Triển lãm quốc tế
Khu Gia-Ư	4- Khu Sứ quán	9- Thảo trường quốc tế
Thanh Địa	5- Viện Bảo Dữ	10- Khách sạn quốc tế
Đường sá mở		A - Bãi công hòa
Sông hồ		B - Bãi chiến sĩ

KỸ-THUẬT DI CHUYỂN NHÀ

CÁC TÒA NHÀ KIẾN-CỐ KHÔNG
CÒN LÀ « BẤT ĐỘNG-SẢN » NỮA!

TRẦN-TRỌNG-TOÀN

(phỏng theo David Manners

viết trong "Reader's Digest")

OÍ đến chuyện di-chuyển một toà nhà, chắc có người đã vội liên-tưởng đến những toà nhà làm bằng các vật-dụng tiên-chế. Dui, mè, kèo, cột, mái, cửa, mọi vật đều đã được chế sẵn. Người ta chỉ việc mua đủ về, dựng lên, bắt bủ loong cho chặt, ấy là nhà cất xong. Mai kia, muốn di-chuyển đi nơi khác, chỉ việc tháo ra, cho cam-nhông chỗ đi, rồi lại lắp lại rất dễ dàng.

Cũng có bạn lại vội nghĩ: xưa kia các vị mình vẫn có tục khênh nhà, bần bề thường, có chi là lạ: chỉ biểu mỗi nhà trong xóm một miếng trâu, nấu một nồi nước chè tưới đặc, mời dân làng đến đông đủ, phá bốn bức tường vách, bắc giống heo, néo các chân cột cho chắc, rồi năm, mười, hai mươi người một chân cột khênh toà nhà đi tênh-tênh, có khi tự xóm này sang xóm khác. Những đó chỉ là những ngôi nhà trẻ, nhà gỗ, làm theo kiểu cũ, đủ hàng cột chân rết.

Ở đây tôi muốn trình-bày với các bạn những toà nhà đồ-sộ, kiến-cổ, bằng bê-tông sắt, 3, 4 tầng lầu.

Các bạn có thể tưởng-tượng được người ta có thể di-chuyển những toà nhà từ Saigon lên Biên-Hoà không? Các bạn đừng vội cho là chuyện hoang-đường. Đó là những chuyện thực trăm phần trăm tại Âu, Mỹ.

Kỹ-nghệ xe hơi càng ngày càng phát-triển mạnh thì vấn-đề mở rộng đường xá là một vấn-đề thiết-yếu, cần phải được giải-quyết. Nếu không sẽ có cái nạn « nghẹt » đường như ở Saigon ta hiện nay. Muốn mở rộng một con đường, lẽ dĩ-nhiên sẽ gặp rất nhiều trở-ngại, mà trở-ngại lớn nhất là việc phải phá đi rất nhiều nhà cửa của dân cư đường ở. Vì vậy mà ở nước ta, nhiều kế-hoạch kiến-thiết đô-thị không thể thực-hiện được. Nhưng tại các nước Âu-châu, và nhất là tại Mỹ-quốc, người ta đã nghĩ ra phương-pháp di-chuyển nhà. Có những xí-nghiệp rất lớn, chuyên-môn lãnh-trưng công-tác di-chuyển này. Trong khi thành-phố càng ngày càng mở mang, đường xá càng ngày càng mở rộng thì nhu-cầu « di chuyển nhà » cũng càng ngày càng tăng, nên các hãng thầu nói trên rất phát-đạt. Ta còn nhớ gần đây dư-luận rất xôn-xao về vấn-đề Chính-Phủ định mở một con đường lớn Saigon-Biênhoà, qua Sở Thủ, Thị-Nghê, v.v... Biết bao nhiêu gia-đình lo-sợ vì sẽ phải dỡ nhà đi để nhường chỗ cho việc mở đường. Nếu, nước ta cũng có những hãng thầu chuyên-môn « di chuyển nhà » thì vấn-đề thiết kế đô-thị đã được giải-quyết dễ dàng, mọi kế-hoạch chỉnh-trang lãnh-thổ điều có thể thực-hiện được.

Riêng ở nước Mỹ, báo-chí đã dành riêng một mục rao vặt: « Bán nhà di chuyển ». Mục này rất được độc giả chú ý. Có cái nhà không thích-hợp ở khu đất này nhưng lại tiện-lợi ở khu đất khác, thế là người ta chỉ việc di-chuyển đi. Thực là văn-minh quá xá!

Đây là phương-pháp di-chuyển :

Người ta dùng máy đào sâu phơi chân móng ra. Đục xuyên hai tường móng đầu hồi, ít nhất mỗi bên 4 lỗ hổng lớn. Qua những lỗ hổng đó, những đà sắt thực lớn được đặt xuyên từ bên này sang bên kia. Lại đục hai tường móng trước và sau nhà rất nhiều lỗ nhỏ. Qua mỗi lỗ nhỏ, đặt xuyên từ đằng trước ra đằng sau một cái rầm sắt mỗi chiều 35 cm. Các rầm nhỏ đặt ở dưới những đà lớn.

Rồi người ta dùng từ 20 đến 40 cái kích, có khi hơn nữa, tùy theo nhà to nhỏ, mỗi cái kích có sức nâng từ 20 đến 30

tấn, và đặt ở dưới các rầm nhỏ. Các kích được từ-từ vận đều lên, thế là toà nhà được đem bổng lên khỏi móng, và đưa trên những đà và rầm sắt nói trên. Đến đây chỉ còn công việc di chuyển nữa là xong. Công việc nâng nhà này chỉ cần 4 người thợ làm luôn 10 ngày là hoàn-tất. Với những nhà nhỏ, đã có những thứ bệ cam-nhông riêng. Người ta cho lùi xe vào dưới gầm những ngôi nhà này, rồi vận kích hạ xuống, thế là ngôi nhà chầm-trệ đặt trên bệ xe để chuyển đi nơi khác.

Với những toà nhà lớn, người ta phải dùng đến những thứ bàn phẳng có đặt nhiều bánh xe lăn ở dưới. Thứ bàn phẳng này có thể di nhanh được 10 cây số ngàn mỗi giờ và mang được trên 200 tấn.

Tài-tình nhất là trong khi thi-hành công-tác di chuyển, người ta đã không cần phải đục-chạm gì đến người và vật ở trong nhà. Tranh vẫn treo trên tường, nội niêu bát đĩa vẫn trong trạn bát, ngay đến cốc nước để trên bàn cũng không sóng ra ngoài một giọt.

Vừa đây, tại Thụy-Điển, hãng Fritz-Persson, một hãng thầu cha truyền con nối, đã di chuyển được cả một khu nhà gồm 64 căn tại Goeteborg.

Cũng hãng thầu này, lại một lần nữa, đã di chuyển xa hơn một cây số hai ngôi nhà song-lập, trong chứa bốn gia-đình. Trong suốt thời gian thi-hành công-tác, 4 gia-đình kia vẫn tiếp-tục sinh-hoạt đàng-bàng. Người ta phải dùng một cam-nhông chứa nước và một động-cơ phát điện để đảm-bảo việc tiếp-tế điện nước khỏi bị gián-đoạn. Có nhiều nhà được nâng cao lên 5, 7 mét để khoảng dưới làm thêm một nhà hầm, hoặc một nhà xe. Cũng có nhà lầu được phân chia ra làm hai: tầng trên di chuyển đi nơi khác thành một nhà, còn tầng dưới sẽ làm thêm một mái, cũng thành một nhà. Có khi người mua lại đòi di chuyển cả cây cổ-thụ và tường rào xung quanh v.v...

Việc di chuyển nhà thịnh-hành ở Mỹ hơn ở Âu, vì ở Mỹ khung nhà thường làm bằng sắt, còn ở Âu-châu, nhà thường xây bằng gạch, tường thường là tường mang (murs portants) nên công việc di chuyển khó-khăn và tốn kém hơn. Với những nhà loại này, trước khi thi-hành công-tác di chuyển, người ta phải dùng những giấy cáp lớn để buộc giằng xung quanh cho tường gạch khỏi nứt.

ing chính nhờ « kỹ nghệ di chuyển » này mà từ 50 năm nay nhiều kế-
hạch kiến-thiết đô-thị tại Âu-Mỹ đã
thi-hành một cách mỹ-mãn. Như
Ga Anvers-Damme đã được di chuyển
nâng-cao lên từ năm 1907, do một
sư Y-dại-lợi.

ở Marseille, khách-sạn Echevin de
re, kiến-trúc từ thế kỷ 16, nhờ ở sự
thuyển và xoay hướng, đã thoát được
tàn-phá của quân Đức.

Đi đó, quân Đức ra lệnh hủy-phá cả
Bến-Cũ. Khách-sạn này trước ở vào
Bến-Cũ, sau được xê-dịch và đổi
ng, đã biến nhập vào khu nhà Tân-Tao
không bị phá.

đây, để mở những đại-lộ vào Thành
lê, 15 ngôi nhà ở Châtillon-Sous-
neux đã phải di chuyển đi 400 mét,
10 ngôi khác ở Rueil-Malmaison xê-
từ 60 đến 80 mét. Cũng lại mỗi đây,
toà nhà 4 tầng tại Nữu-Uớc được xê-
để nhường chỗ cho sự xây cất sân
Idlewild.

những vùng ít dân cư, không gặp trở-
trong khi đi đường, người ta đã
ang» những ngôi nhà đi trên 50 cây
ngàn. Trở-ngại nhất trong việc di
vẫn là giấy điện và giấy điện-thoại.
giấy này thường bắc cao 5 m 50, nên
nhà trệt là để « mang » đi nhất. Cho
với những nhà lâu, trong khi di
về, phải có một kíp thợ chuyên-môn
cắt giấy vừa nối giấy.

huống-pháp di chuyển nhà không
ng đa tránh cho người ta bao nhiêu
phí vô-lịch về việc phá nhà, mà còn
cho nhiều gia-đình vừa túi tiền có
mua được nhà ở, vì giá mỗi ngôi nhà
chuyển gồm tất cả các tổn-phí chỉ
g nửa giá tiền một ngôi nhà mới cất.
như vậy việc di chuyển đã góp một
quan-trọng trong công cuộc kiến-
xử sở về phương-diện xây-dựng
như về phương-diện thiết-kế đô thị.
mong muốn phương-pháp trên sẽ
áp-dụng ở nước ta một ngày gần
Các bạn Kiến-Trúc-Sư và Kỹ-Sư
sao?

TRẦN-TRỌNG-TOÀN

**MUỐN NHỮNG CHẬU CÂY, TÓN
THÊM VỀ ĐẸP, CÁC BẠN CÓ THỂ
CHẾ TẠO LẤY NHỮNG GIÁ CHẬU
THEO MẤY MẪU NÀY VỪA GIẢN
DỊ KHÔNG CHOÁN NHIỀU CHỖ,
ĐỂ XÊ DỊCH VỪA RẼ TIỀN**

HOA LÁ TRONG NH

Những kiểu g
để cây cảnh (kiến
bài tri' trong m
đã có bán nhiều
các quán bán bô
đường Nguyễn-H

Xin hiến bạn c
thêm một vài k
nửa trích trong Tậ
san « TRANG
NGÀY NAY ».

(Décor d'Aujourd'h

MÀU SẮC

GUỒI ta thường nói : « Đàn bà là bông hoa biết nói » Hoa thì có hình, có sắc, có hương. Trời sanh ra muôn ngàn thứ hoa, mỗi hoa một vẻ. Trời cũng sanh ra muôn ngàn người đàn bà, mỗi người một vẻ, mỗi người một hình, một sắc, một hương riêng. Hương đây là cái « Thần » của mỗi người. Thần tức là tinh hoa, nguồn gốc của duyên-dáng... Cái vóc người, cái nước da, cái

cái ánh mắt... hòa hợp được với hình sắc của trang phục, là vẹn toàn.

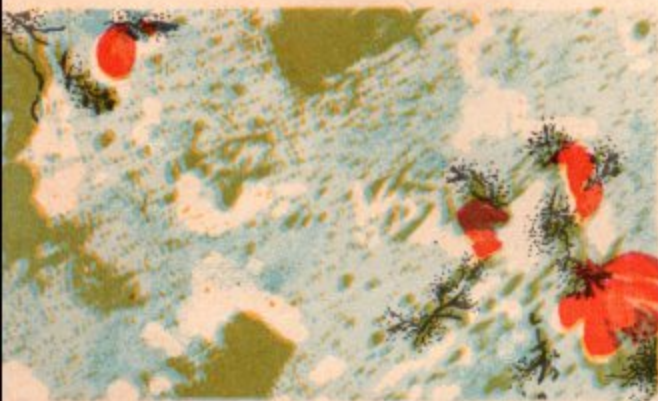
muốn làm tôn những nét sang, vẻ quý, hay là muốn giấu vẻ của con Tạo, người ta nhất là người đàn bà, phải cần sắc, trang sức theo tiêu-chuẩn thiên nhiên của mỗi người, sắc thì có nhiều ngành, nhiều lối ; ở đây chúng tôi chỉ nói theo kinh nghiệm và tính toán riêng. Chúng tôi biết đây là một khoa-học, mà chỉ có mục đích mua vui độc lập các bạn tự thí nghiệm, rồi may ra có thể tìm thấy lý về màu sắc cho y-phục phụ-nữ.

ra màu nào cũng đẹp cả, xấu là tại đặt không đúng chỗ. à, các cô thấy bạn mặc cái áo đẹp, cũng may một cái ; được vài lần là không ưa nữa, bỏ. Nhiều bà có hàng trăm áo chỉ ưa mặc vài ba cái, những cái khác mặc một hai lần, rồi tủ kiếng để ngắm chơi thôi. Đây là nhờ bản năng, nhờ dẫn. Giờ chúng ta thử xem màu nào hợp cho người nào để nhận xét, chúng tôi xin lựa các nữ minh-tinh màn khố làm kiểu mẫu.

ững mặc được, nhưng muốn cho thật đẹp thì rất với người mặt trái soan, má hơi bầu bầu, người hơi tỷ phái. Mẫu : cô PHÙNG-HÁ.

ri nhỏ nhắn, thon, béo lẳn, có thần văn vẻ, nghiêm áo trắng dưới ánh sáng dịu, có thể trông như tiên diện.

ai thứ thần mặc được :
ri như hoa. Mẫu : cô ANH-TUYẾT ở đoàn Kim-Chung.
ó vẻ thơ ngây, chất phác, nhưng tài hoa lịch thiệp.
cô TRANG-THIÊN-KIM.

ạch lột, lá xanh.
với người nhỏ xương, da trắng, vai vuông. Người
ấp đều mặc được, nhưng cao thì hơn.
cô THÁI-THANH — Rất kỳ cho vai xuôi.

Hợp với cô BÍCH-HỢP hơn là với cô KIM-CHUN

Màu da nào cũng dùng được.

Nếu thực mập (béo) thì thêm đỏ hồng (carmin), thêm ở hoa hay là ở đồ trang sức.

Mẫu
(Xi-ca
Màu đ
gần gi
nhưng
mặt ph

Màu xanh
(Bơ-lơ-roa) :

Hợp với người
nhỏ bề ngang, nhỏ
xương, (hơi đầy da
cũng có thể là nhỏ
xương), vai xuôi.

Mẫu vàng

Hợp với
gầy, màu
ngăm cũng
phải nghiêm
Mẫu : cô K
cô B

CỦA

Y

PHỤC

PHỤ

N

của Tôn-Như-Kiều-L

hồng
-men).Đồng cũng
đỏ gạch,
rời dưng,
là dận.

Xanh lột: Người nhỏ nhắn, da trắng, cổ cao mặt có vẻ thật thà, chất phác nhưng nhanh nhẹn.

Hai cô KIM-CHUÔNG, KIM-CUÔNG mặc được và mặc được cả màu đỏ gạch (vermillon)

Hoa đen và vàng.

Hợp với người sáng da, mặt thon
← thon, mắt to mà sáng.

Mẫu: cô THÚY-NGA (Tân-Nhạc).

Màu xám lột, điểm hồng, trắng.

Màu này mặc rất khó. Hợp với người đồng, mặt giải, cằm và quai hàm bầu, Thần người quý phái, nhưng rất nhút nhát hào hoa lịch lãm.

Mẫu: cô LÝ-LỆ-HOÀ, cô KIỀU-L

(trong vai ni-cô phim Hồi chuông T

Tím hồng,

Hợp với
thấp má bầu

Nếu là tím d
người nhan
tử nhị,

← Mẫu: cô KIỀU-L
cô KIỀU-L
Kỵ cho ng

m :

cứ nhỏ, lớn, béo,
trắng hay ngăm
lược, nhưng mặt
mà tươi.

1-CHUÔNG
ÚT (Hát Bộ)

Hoa đỏ gạch, lá xanh đậm:

Hợp với người sáng da, mặt
bầu, sắc-sảo.

Mẫu: cô KHÁNH-NGỌC.

Rất kỵ cho người có thần thơ
ngày, mặc trông ra loè-loẹt.

CÁI NHÀ TÍ-HON

của VÕ-ĐỨC-DIÊN

Nó là một cái nhà trăm phần trăm : có cột, có mái, có vách, có sàn, có cặp vợ chồng và hai con ăn ở bên trong đàng hoàng. Nhưng lòng nhà bề ngang chỉ độ thước rưỡi, bề dài không quá 2 thước, bề cao vừa đủ cho 1 người lớn ngồi.

Nhà đặt trên bờ Kinh Tàu-Hủ, Chợ lớn. Mặt trước trông ra đường lộ, mặt sau trông ra sông. Trước nhà là hàng hiên, mái hiên nằm trên hai cột chống hơi nghiêng-giêng, để đêm đến dễ lấy ra, cho mái hiên thành cánh cửa. Ở hai đầu nhà, bên trong, gần mái, còn có 2 gác con dùng để phơi quần áo và các đồ lặt vặt. Cái gối trên đầu giường là cái hộp dài có khóa, chắc chắn dùng để cất kỹ những bảo vật của gia đình.

Trên có cây, dưới có nước, có cửa lớn nhìn ra sông làm khung cho bức họa thiên-nhiên trình bày cảnh ghe thuyền qua lại trên nền màu sắc nhẹ nhàng điểm những chấm dứa thân trắng muốt, vươn mình cao thẳng thắn giữa khoảng trời xanh, cái nhà tí-hon, xinh xắn gọn gàng nhô lên như một chấm mực lớn chỉ cho ta biết đó là cuối Kinh Tàu-Hủ.

Tôi đang mãi nhìn thì một người trai trẻ khỏe mạnh lại gần tôi và hỏi:

— « Ông muốn kiếm ai ? »

— « Không. Tôi chỉ xin được ngắm cái nhà tí-hon của Ông ».

— « Nhà này là của hai con tôi ».

Ông tươi cười vừa nói vừa trở hai em nhỏ đang chơi cát trên bờ hè gần đó.

— « Nhưng Ông-Bà cũng ở trong nhà này chứ ? »

— « Có, mà là ở đậu với hai con tôi. Nhà của vợ chồng tôi là cái ghe kia kìa. Suốt ngày tôi ở đó. Tôi chờ đồ đạc, tôi chờ đồ ngang, tôi chờ gạo lúa, than củi,

chỉ đêm đến là tôi mới về đây ».

— « Với Bà và hai cháu ? »

— « Dạ »:

Mười ngón tay ông đan khít lại, mặt e-lệ hàm ếch nổi thích thú ngoảnh nhìn nơi tối ảm, rồi ông cười vang sung sướng.

Bỗng một bạn họa-sĩ, chắc là đi kiếm đề-tài sáng-tác, cũng ngừng xe, lại với chúng tôi. Anh ta hơi ngạc-nhiên khi thấy tôi.

— « Ồ, anh cũng thích cái nhà này à ? ».

Họa-sĩ hỏi tôi.

— « Thích lắm chứ ».

— « Anh có nhận thấy đây là một cái giường có mái không ? có thể cho là một cái mùng, chung quanh là ván, mà đỉnh mùng là lá khô ».

— « Tôi gọi nó là cái nhà tí-hon ».

— « Nó còn là một cái miếu thờ thần... THẦN TÌNH-NGHĨA, tình gia-đình, nghĩa dân-tộc và lòng nước non ». Rồi họa-sĩ nghiêm nghị lên cao giọng : « Tôi thấy nhà càng hẹp bao nhiêu, ông Thần đó càng linh-thiên bấy nhiêu, tình nghĩa càng bền chặt bấy nhiêu, cái nhà quá rộng, quá lớn nhiều khi làm loãng mất cảm xúc tế-nhị của con người ».

Tôi nhẹ kéo tay Ông lái lùi lại vài bước để họa-sĩ được tự-do say sưa với triết-lý của Ông và được rộng rãi hòa tâm hồn với hình sắc của cảnh vật trong giây phút thoát trần thiêng-liêng.

Một thầy Cảnh-bình đầu tới làm họa-sĩ tỉnh lại và quay về câu chuyện :

— « Tôi định đến đây vẽ từ hai tuần trước, nhưng mắc bận hoài, nay mới đi được ».

Trong khi họa-sĩ dờ dờ đạc ra vẽ thì thầy Cảnh-bình làm phận-sự :

— « Đây chú lái, người ta cần sửa sang

và xây lại kè đá này, tôi hẹn cho chú ba ngày chú phải dọn nhà đi nơi khác ».

Ông lái lễ phép :

— « Thưa thầy, tôi có thể đi ngay lúc này được không ? »

— « À, chú định ngao tôi à ? »

Thầy Cảnh-bình lộ vẻ tức bực.

— « Dạ, thưa thầy không, tôi vừa gặp mối bên Khánh-Hội. Sáng sớm mai phải bắt đầu làm việc, giờ chỉ còn đợi má bày trẻ ở chợ về là đi ».

Thế rồi, ông chui ngay vào trong nhà, ôm nào chiếu nào mền, cả một rổ bát đĩa và đồ lặt vặt, ông đi ở đầu ghe rồi quay lại lễ phép nói với thầy Cảnh-bình và tôi — họa-sĩ đang mãi vẽ, thận trọng từng nét.

— « Xin ba ông cảm phiền giúp tôi một tay, ba ông khiêng dùm cái nhà này xuống ghe, mỗi ông một góc ».

Cái nhà nằm vừa vặn trên ghe, bốn chân cột hay là bốn chân giường, khít bên hông ngoài, ông lái cột chặt vào bốn cọc chèo, ông hạ hai đầu xuống (đầu hồi) xuống để có lối ra vào. Cái nhà trở thành cái mũi thuyền.

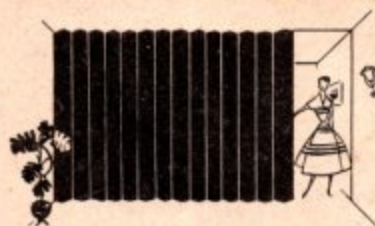
Vừa lúc đó hai con ông lái chạy đón mẹ đi chợ về. Cả nhà cảm ơn chúng tôi, rồi xuống ghe, nhờ sào, từ-từ chèo ra giữa sông và xuôi thẳng.

Họa-sĩ ngần ngại luyến-tiếc nhìn theo cái nhà tí-hon — Trữ cảnh của bức họa đã mất rồi. Nhưng một âm-thanh trong trẻo đưa lại an ủi lòng họa-sĩ, giọng ông lái cất cao và hò vang cả giòng sông :

Ở này.... lúa xanh thơm ngát đôi bờ,
Chờ ghe tôi đi.... gió đưa, mây đón, bến chờ, sóng reo.

Thủ xe : đây rất nhẹ gấp gọn vào tường, ở chỗ, không dùng đường rãnh dưới sàn

Tường ngăn : gấp theo lối đèn xếp. Áp dụng được cho mọi chỗ trong nhà

Mành che cửa bằng dứa. Mềm rẻo, nhiều ánh sáng. Đóng kín bằng cách kéo giây (kín mà vẫn sáng)

Cửa che nắng dùng cho những nhà hướng tây

TÍNH TOÁN

Hồi tháng hai năm 1952, vào kỳ mở sổ Kiến Thiết đầu tiên, vợ chồng ông Mười Tài trúng ngay số 100 ngàn đồng. Vợ chồng nhất quyết tậu đất làm nhà.

1952

Vợ muốn mua thửa đất xa xa gần Ngã-Sáu, Ngã-Bảy, hoặc Phú-Nhuận, vừa rẻ, vừa gần gũi bà con.

1954

Trong khi chờ đợi kiểm được bạn, vợ chồng đi mướn về kiểu nhà. Vợ thích cái nhà kiểu ta, đề con cháu nối nghiệp Trần-hưng-Đạo, Lê-Lợi...

Chồng thích nhà mô-đéc, đề con cháu theo đòi Nã-phá-Luân, Lanh-Côn, lừng danh thế giới. Nhà phải có phòng vành móng ngựa.

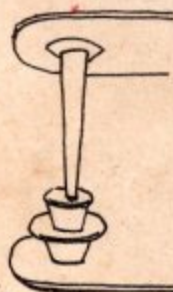
1953

Bàn đi tính lại, vợ chồng thỏa thuận trừ liệu mua đất ở gần cầu Mạc-Má-Hồng, Sài-gòn. Đất bán cả miếng lớn: 1.200 m², mỗi m² là 100 đồng. Dự định kiểm thêm 3 bạn nữa, mỗi người 300 m², tiền: 30.000 đồng. Số tiền 70.000 đồng, còn lại, đề làm nhà.

Cửa có khăn choàng.

Cột có đĩa tái lăn và tô mì.

Hiền có chống chéo.

1955

Giá đất Đờ-Gôn lên 300 đồng một m². Đề dung hòa quan-diêm, vợ chồng quyết định làm nhà mô-đéc với chi tiết lối ta: cửa sò chữ thọ, đầu péc-gôla đề triện.

1956

Giá đất lên 500 đồng. Nhưng may mắn, đủ được đủ 5 bạn mua mỗi người 200 m². Vừa vận hết 100.000 \$.

1957

Trong khi chờ đợi mở sổ Kiến-Thiết đề có thêm 100 ngàn nữa lấy tiền cất nhà, thì bà con đến dựng tạm nhà lá.

ĐỐ-VIÊN

CHI-TIẾT LẬP HỒ-SƠ XIN PHÉP XÂY CẤT

Bộ Kiến-Thiết và Thiết-Kế Đô-Thị nhận thấy nhiều hồ-sơ của các người xin phép xây dựng gửi tới Bộ thiếu nhiều chi-đét của thiết kế căn-sắc, thành thử hồ-sơ phải gửi trở lại để bổ-túc, vừa làm mất thì giờ của cơ-quan phụ-trách, vừa làm vướng-vor phải chờ đợi quá lâu.

Để tránh tình-trạng đó, các hồ-sơ xin-sắp chỉ nên được đầy đủ trước khi gửi đến Thủ-Đoàn-Trưởng hay Tỉnh-Trưởng.

Hồ-sơ phải có các chi tiết kể sau:

I. - Vị-trí nơi xin-sắp xây:

Huấn-đi theo đồ thị-đô hoặc 1/1000 (trình-lục theo đồ của Ty Địa-chính cấp-vào).

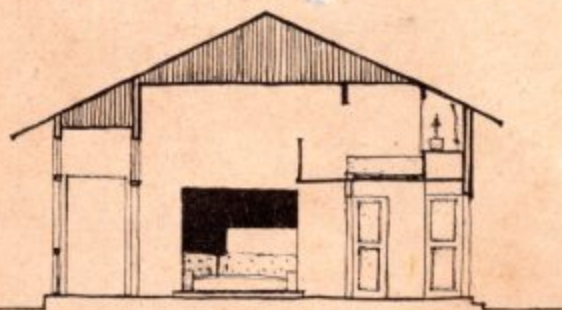
a) Vị-trí đất xin-sắp đối với 2 góc đường hiện hữu gần nhất; b) Tên và ranh giới những đường hiện hữu (nếu ghi rõ tên cũ); c) Vị-trí và tính-cách những nhà đã có sẵn (nhà lâu hay nhà mới, nhà kiến-cổ hay xây bằng vật-liệu mới) ở hai bên nhà xin-sắp.

II. - Vẽ kiến-trúc:

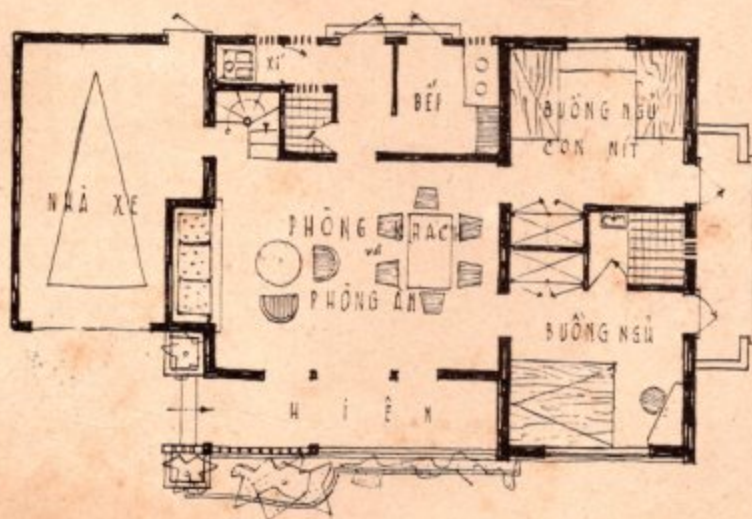
a) Ba bản huấn-đi nhà xin-sắp có hình-dò, thiết-kế ngang và dọc, chính-diện, bên-diện và cả, bên-diện, tỷ-lệ 1/300; b) Trình-lục theo đồ thị-đô (trên hoặc 1/300 do Ty Địa-chính cấp); c) Vị-trí (toàn bộ kích-thước) ngôi nhà xin-sắp đối với ranh giới thửa đất và tên đường; d) Bản đồ chỉ-hiệu phân-trạch và hệ thống cống-rãnh trong nhà.

Nếu xin sửa-chữa, thì phải ghi rõ những nơi phải bỏ và những nơi xin xây thêm.

Theo lời ông VŨ BÌNH-HOÀ, Kiến-Trúc-Sư, phụ-trách việc sửa-sét hồ-sơ xin-phép làm nhà tại Bộ Kiến-Thiết.

THIẾT - ĐỒ

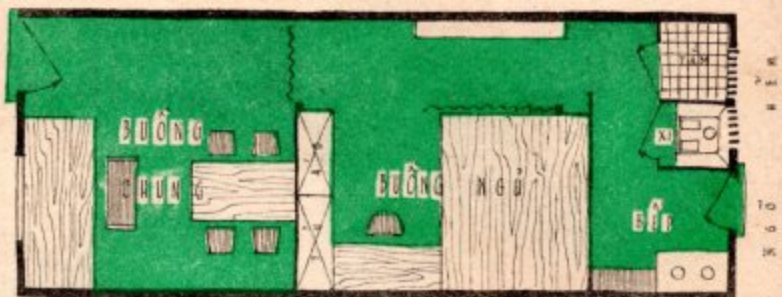
BÌNH - ĐỒ

Nhà gồm có 1 phòng khách và ăn, 2 buồng ngủ, có nhà xe, bếp và buồng nước. Nên lưu ý là buồng nước (W.C.) có thể đặt hai nơi trong nhà này. Khi nào có nước máy dâng hoàng thì đặt ở gần buồng ngủ. Khi nào chưa đủ phương tiện thì đặt xa hơn một chút.

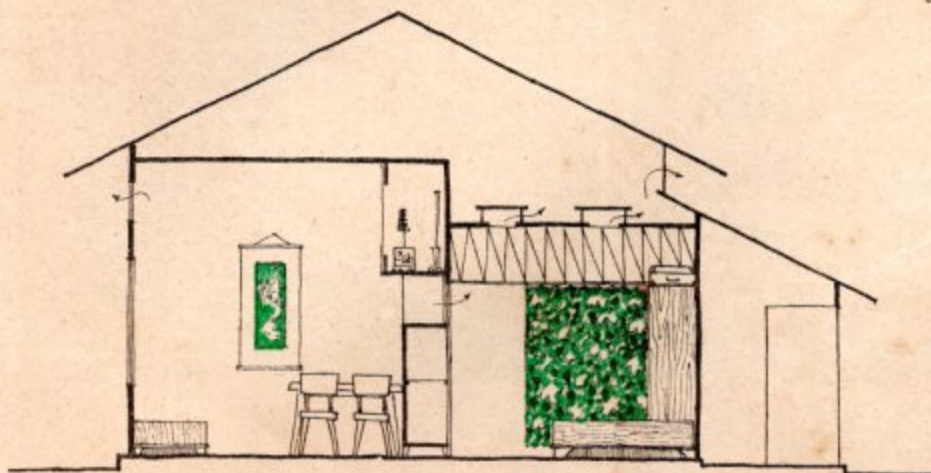
Từ nhà xe có thể lên ngay nhà trên hoặc lên lầu tầng (gác xép). Lầu này để đặt bàn thờ hoặc lấy thêm chỗ ở nếu nhà đông con.

CÁCH THU DỌN MỘT CĂN NHÀ HẸP 3 m 8 m

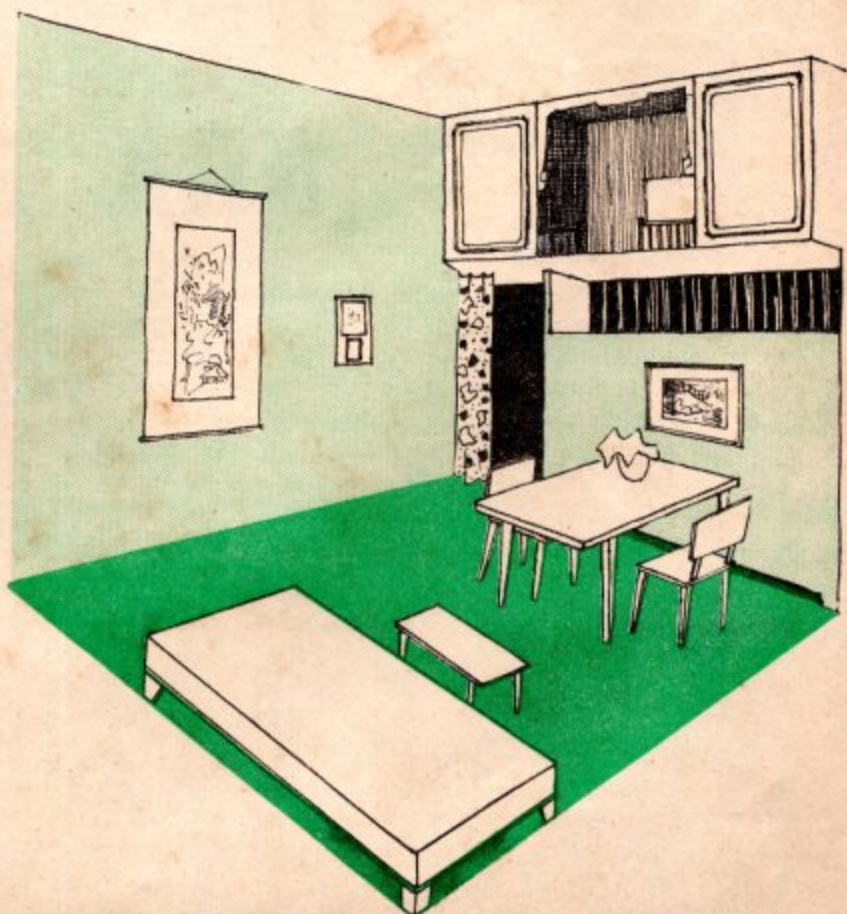
của ĐĂNG-LINH

BÌNH - ĐỒ

THIẾT - ĐỒ

Chẳng ai mong ở cái nhà hẹp này mãi. Nhưng trong khi chờ đợi có một cái nhà rộng hơn, là sự hơi khó ở chốn đô-thành người đông dật hiểm này, thì hãy ở tạm cái nhà 3 m $\times$ 8 m vậy.

Phía ngoài là phòng tiếp khách, ăn uống. Khi khách đông, thì kéo ghế bàn ăn ra. Bà con ở ruộng lên chơi thì ngủ ở di-văng (vừa là cái dương để chiếu mền).

Phía trong là buồng ngủ, có tủ làm vách ngăn. Trên tủ là bàn thờ.

Trong cùng là bếp, buồng tắm, cầu tiêu.

Sau bếp thường có khoảng đất rộng 1 m để xoay xỏa và có đường mương.

Thế là tạm đủ. Ăn hết nhiều, ở hết bao nhiêu !

(xem tiếp trang 41)

« XÂY DỰNG MỚI » VỚI

Khu nhà tươi sáng tại Tân-Định

PHONG TRÀO NHÀ TƯỚI SÁNG

Nói đến danh-từ « Nhà tưới sáng » chúng ta, ai cũng có thể hình-dung ngay thấy một căn nhà xinh-xắn, gọn gàng, có đủ tiện-nghi, phù hợp với nhu cầu tối-thiểu làm căn bản cho đời sống hàng ngày của con người.

Còn gì thú-vị cho bằng có được một nếp « Nhà tưới sáng » có ngăn nắp : nào chỗ ngồi chơi tiếp khách, nào chỗ ngồi ăn uống giỗ tết, chỗ trẻ con chơi

sớm tối, chỗ ngồi khâu vá, buồng ngủ, phòng tắm, v.v...

Kể ra thì cũng không tốn kém là bao để xây dựng một căn nhà tưới sáng như trên. Nào có cần phải gạch bông, gỗ lát, ngói men hay những dụng cụ vật liệu khoa học sáng nhoáng như Âu-Mỹ, mà chỉ cần chút tinh thần cố gắng xếp dọn lại chỗ, ăn nằm cho hợp mắt, hợp lý, chỉ cần thay

thế mái nhà lá bằng mái nhà tôn hay ngói, vách phên nửa bằng gỗ ván phủ một vài nước sơn xanh trắng, rồi chum vại để gọn một nơi, cống rãnh khai thông, ngõ hẻm quanh co sửa thành đường xá rộng rãi, thế là đã tạo được một khung cảnh « Nhà tưới sáng ».

Nhưng, làm thế nào để tiến tới khung cảnh đó ? Làm thế nào cho mỗi

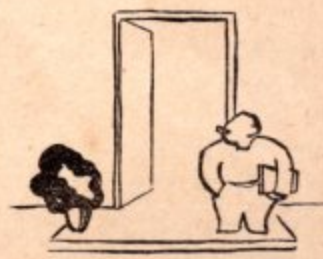
Anh nào tối ngủ,
làm cái cửa hẹp qua!

Anh nào thái ngủ,
làm cái cửa rộng qua!

Anh nào thộm ngủ,
làm cái cửa thấp qua!

Anh nào chỉ ngủ,
làm cái cửa cao qua!

gia-đình có được một nếp nhà tươi sáng ? Đó là một lo âu của các nhà hữu trách, một trong tâm công-tác trong chương-trình cải tiến dân-sinh mà Chính-Phủ Cộng-Hoà luôn luôn xúc tiến bằng đủ mọi phương-diện như chúng ta đã thấy.

Trên hai năm qua, 7, 8 ngàn căn nhà tươi sáng đã được xây dựng lên rải rác, quanh đô-thành Saigon-Chợ-lớn cấp cho các nạn nhân của hỏa-hoạn, của biển-cuộc... và các đồng bào có nhà trong phạm-vi giải tỏa đô-thành. Những nơi xình lầy nước đọng đã được lấp đất, dựng nhà, những ngõ hẹp quanh-co ngòng-ngòe đã bị phá bỏ, những căn nhà cất bừa bãi vô tổ-chức đã được sắp xếp lại thành hàng lối, đường phố rộng rãi với những mái nhà khang-trang, tạo thành những cư-xá sáng sủa đẹp đẽ như Khu Trần-hưng-Đạo, Chùa Phật-Ấn, Chợ-Quán, Bầu-Sen, Xóm-Củi, Xóm-Dam, v.v...

Đó mới chỉ là một phần nhỏ trong chương-trình kế-hoạch thức-nghiệm đầu tiên ; rồi đây Chính-Phủ sẽ đặt một chương-trình mới, một kế-hoạch đại quy mô, để giúp cho mọi người dân có đủ phương-tiện xây-dựng cho mình một nếp Nhà tươi sáng.

Muôn thực hiện chương-trình kiến-thiết đại quy-mô, một mình Chính-Phủ lo liệu tất cả thì sao cho kịp nhu cầu của dân, vì thế mỗi người dân cần phải tham-gia góp sức vào công cuộc kiến-thiết lớn lao này.

Chúng tôi nhận thấy một Hội Xây-Dựng nên kịp thời thành lập để kết nạp mọi tầng lớp nhân dân, không phân biệt quân, dân, chính, đều phối hợp chặt chẽ dưới sự bảo trợ của Chính-Phủ.

Hội Xây-Dựng sẽ đứng ra tổ chức giúp đỡ nhân dân phá bỏ những căn nhà lá ẩm-thấp, tối tăm, xây cất lại những căn nhà theo kỹ-thuật mới, mái lợp tôn hay ngói, để phòng ngừa nạn hỏa-hoạn.

— Sắp xếp những căn nhà sẽ cất lại cho có hàng lối, tập-trung thành từng khu vực để có địa-thế mở mang thêm đường xá rộng rãi.

— Cất các loại nhà rẻ tiền bán trả góp dài hạn.

— Mở các lớp dạy thợ chuyên môn làm nhà như : thợ mộc, thợ nề, phổ biến kỹ-thuật làm nhà theo kiểu mới đồng thời cũng là giải-quyết nạn thất nghiệp.

— Lập các xưởng kỹ-nghệ sản xuất vật liệu để khỏi phải dùng nhiều vật liệu ngoại hóa rất đắt tiền.

Như vậy :

— Nền công kỹ-nghệ sẽ được chấn hưng và phát triển.

— Ai ai cũng có công việc làm ăn.

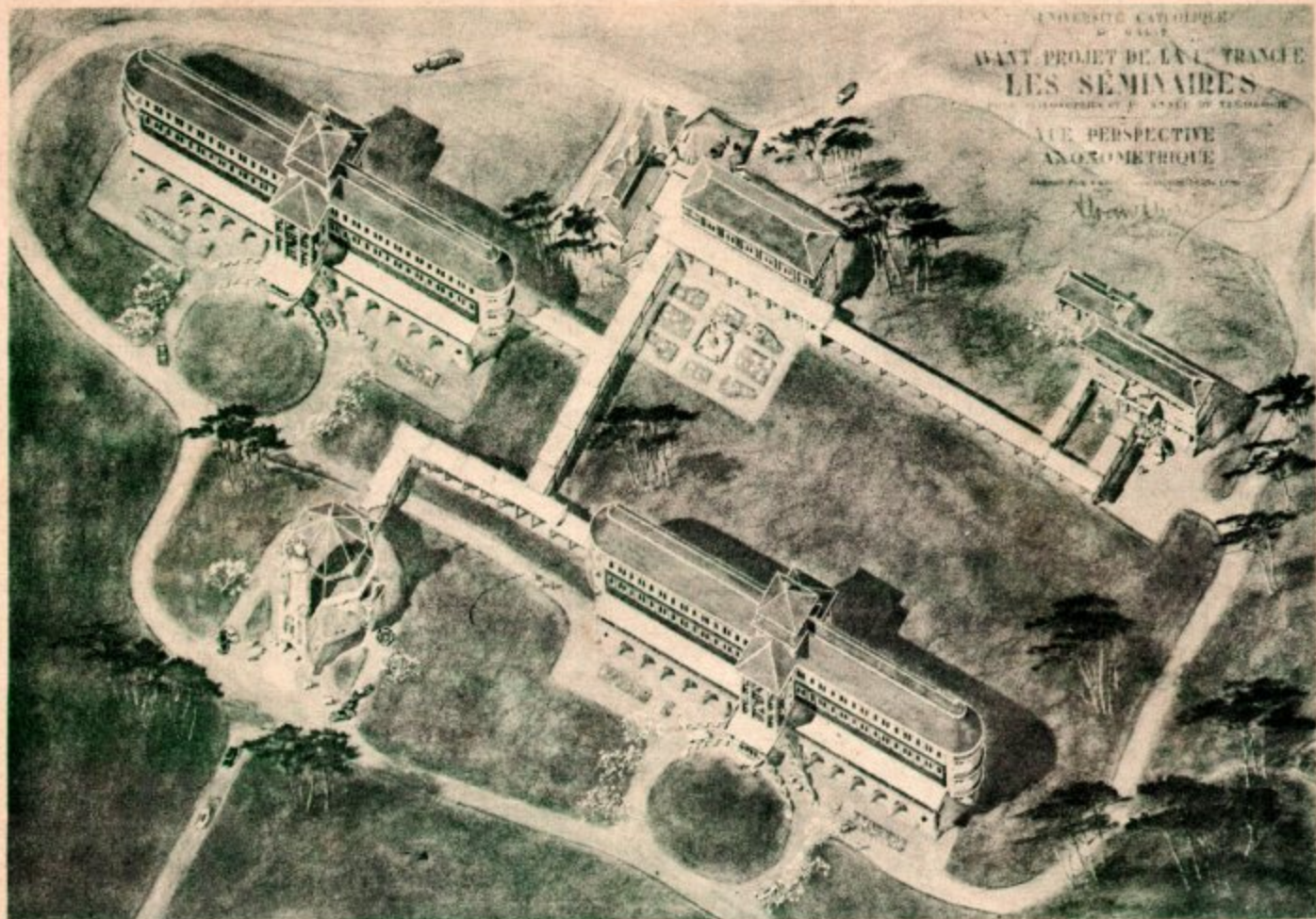
— Ai ai cũng sẽ có được một mái nhà « Tươi sáng ».

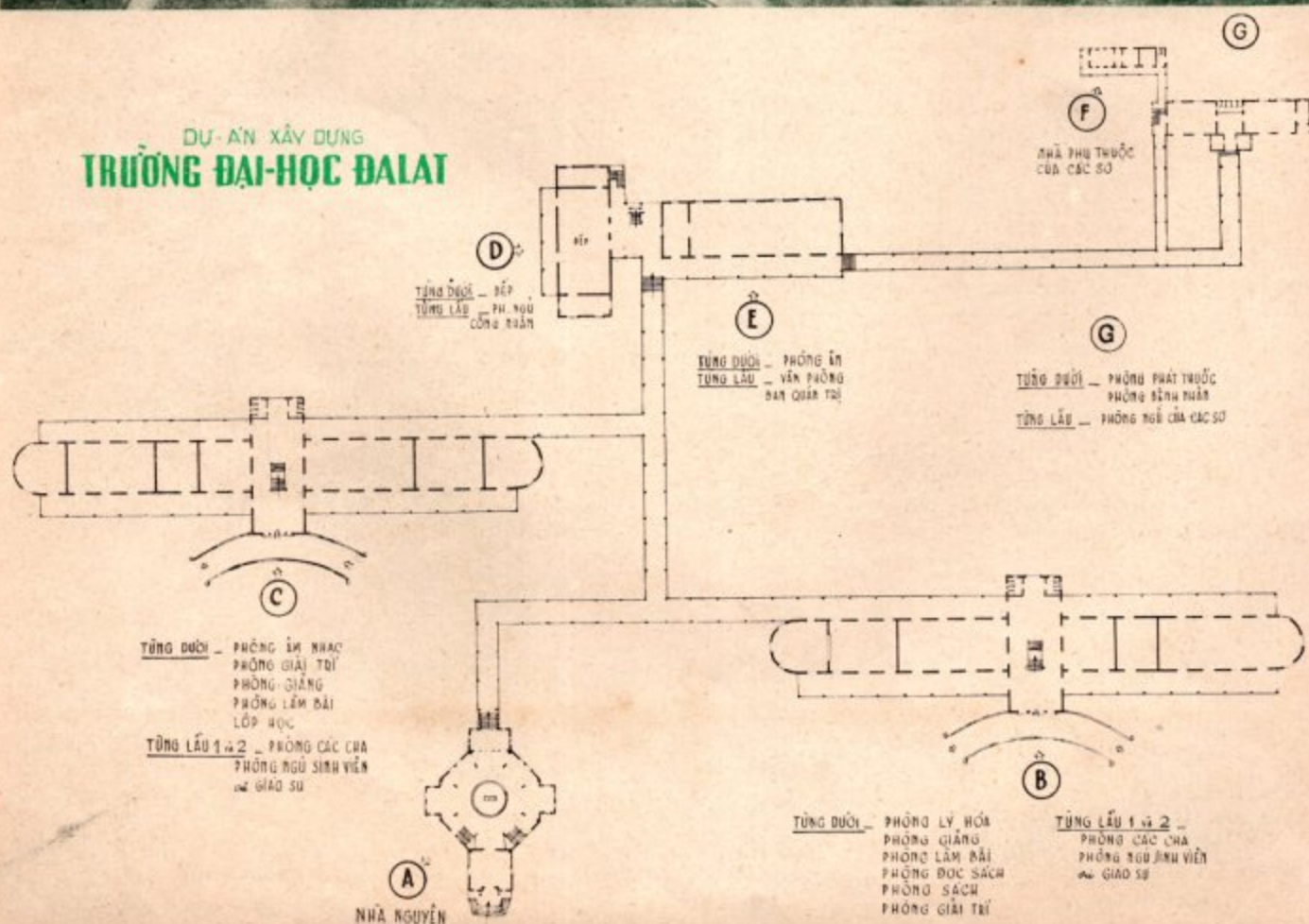
Khu Nhà Tươi Sáng Tại PHÚ-THO

Những nhà lá lụp sụp này sẽ biến thành nhà tươi sáng

DỰ-ÁN XÂY DỰNG TRƯỜNG ĐẠI-HỌC ĐÀ-LẠT

NHÀ THỜ DÒNG CỨU THỂ TẠI HUẾ

Đây là phối cảnh. Bình diện, chính diện sẽ trình bày trong số sau.

Kiến-Trúc-Sư HOÀNG-HÙNG

Trong mấy năm gần đây, nền giáo-dục nước nhà đã tiến vượt bậc ở mọi ngành và thanh niên hiếu học đang mong ước có một trường Đại-Học tại đất thần tiên Đà-lạt để tránh sự nóng nực của thủ-đô và để sự học tập, xa đất phồn hoa, được phát triển mạnh mẽ hơn.

Chúng tôi rất vui mừng trình bày ở đây sơ đồ về một trường Đại-Học tại Đà-lạt của kiến-trúc-sư Hoàng-Hùng.

Khi nào được tin gì mới, chúng tôi sẽ đăng tiếp trong một số sau cùng với chi tiết thực hành của trường Đại-Học này.

L.T.S.

MỘT CHƯƠNG - TRÌNH

Chương-trình Xây-dựng của Bộ Kiến-Thiết và Thiết-kế Đô-thị với ngân-khoản 100.000.000\$ vay của quỹ hưu-bổn Văn-Giai.

Cơ quan phụ trách: Kiến-Öc-Cục

Tại Đô-Thành Saigon, tình-trạng nhà ít, người đông, vẫn còn là nạn-giải, tuy Bộ Kiến-Thiết đã luôn luôn cố gắng giải-quyết một phần nào, nhưng ngân-quỹ quá eo-hẹp trước một vấn-đề quá to tát. Vì vậy, năm nay Quốc-Gia Kiến-Öc-Cục vay của quỹ Hưu-Bổn một ngân-khoản 100.000.000\$ để xây-dựng — với mục-tiêu là giúp giới công tư-chức và quân-nhân cũng như giới cần-lao trở nên sở-hữu-chủ « Một Mái Nhà Tươi Sáng ».

Ta nhận thấy trong Đô-Thành, nhà chật hẹp, gia-đình đông-đúc, có khi chen-chúc vài ba gia-đình dưới một mái nhà, không kể đến các « ổ-chuột », thiếu hẳn vệ-sinh. Không phải riêng anh em lao-động, thiếu tiền, đành ở vậy, mà đến cả những người khá giả cũng phải ở vậy.

Trong khi ấy, tại vùng ngoại-ô Đô-Thành, nhà ở thừa thớt, đất rộng, gió thoáng — mà thiếu người ở, chỉ vì không đủ nhà.

Nay Quốc-Gia Kiến-Öc-Cục chủ-trưởng theo chương trình chung, dịch-chuyển ra ngoại-ô, xây-dựng nhiều trú-khu bình-dân rộng rãi, rẻ tiền — hoặc những cư-xá có vườn thoáng-đang, để đưa đông-bào ra ngoài trung-tâm Đô-Thành, sống cảnh an-cư êm-đềm thanh-thoải.

Dường có giải hơn thật, nhưng cách vận-chuyển cũng sẽ được tổ-chức đầy đủ.

Đồng thời Kiến-Öc-Cục sẽ xây dựng một khu kiểu-mẫu tại Thủ-Đức, với vật-liệu nội-hóa, có một nếp sống tự-túc, điện nước, và một tổ-chức hoàn-bì.

Chương-trình xây-dựng trình bày trên đây là theo một tinh thần mới: « DÂN CHỦ HÓA » nhà ở. Không xây lâu cao nhiều tầng, mà cũng không dựng từng dãy nhà căn — chỉ cố gắng đem lại cho mỗi nhà một mảnh vườn nhỏ xinh, tạo cho gia-chủ một tâm-hồn khoáng-đang tự-do.

Để thực-hiện chủ-trưởng ấy, Quốc-Gia Kiến-Öc-Cục đã dành cho những công-tác trên một ngân-khoản là 79.000.000\$.

Về phần các tỉnh, nhất là những tỉnh-lỵ mới thiết-lập, Kiến-Öc-Cục sẽ dành 21.000.000\$ để xây-dựng.

	Số căn	Giá 1 căn			
CHÁNH-HƯNG	300 căn	10.000 \$	3.000.000 \$		
	130 —	15.000	2.250.000		
	60 —	30.000	1.800.000	7.050.000 \$	
THỦ-THIỆM ... (Bình-Lợi hoặc một địa-điểm khác ở ngoài Đô-Thành)	200 căn	10.000 \$	2.000.000 \$		
	100 —	15.000	1.500.000		
	40 —	30.000	1.200.000	4.700.000	
TRƯƠNG-MINH- GIANG	400 căn	13.000 \$	4.200.000 \$		
	50 —	30.000	1.500.000	5.700.000	
	Mua, thuê đất, phụ-phi v.v.			2.550.000	
					20.000.000 \$

B) XÂY TRÚ-KHU KIỂU MẪU (Tổ-chức tự-túc điện nước, v.v...)

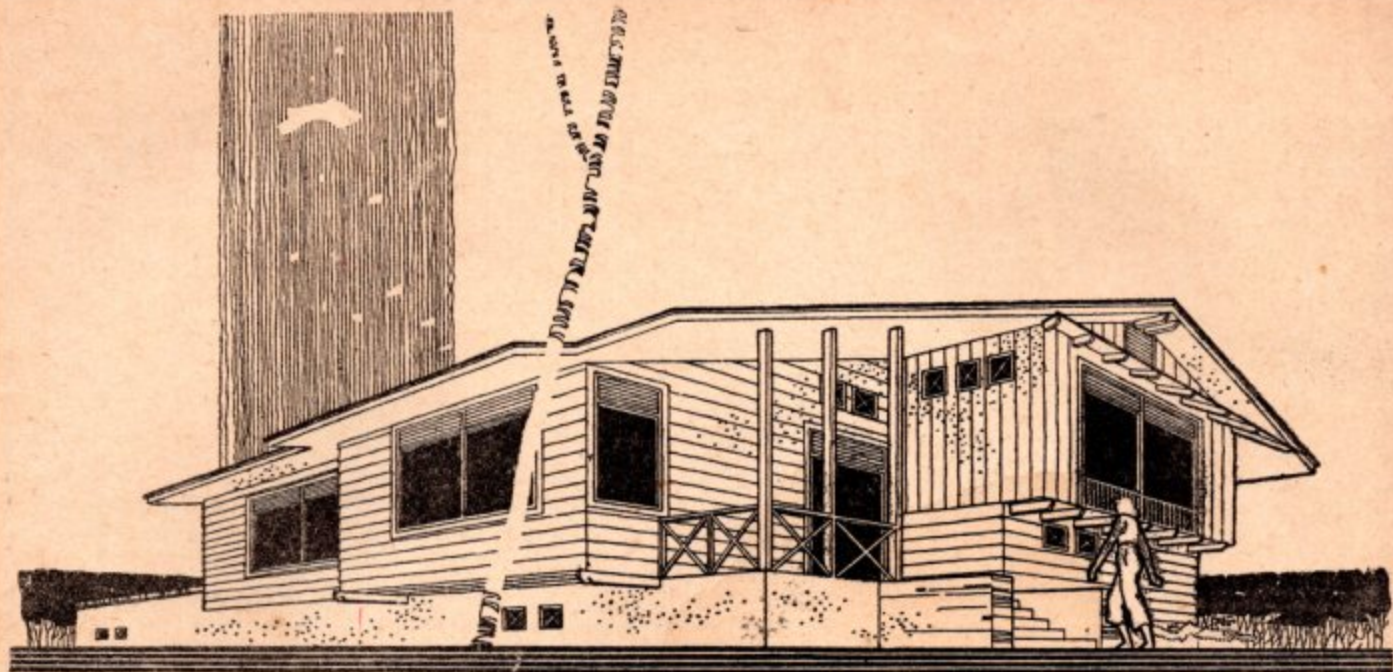
	Số căn	Giá 1 căn			
THỦ-ĐỨC	24 căn	30.000 \$	720.000 \$		
	180 —	15.000	2.700.000		
	70 —	30.000	2.100.000		
	36 —	50.000	1.800.000		
	Cơ-sở công-đồng		680.000	8.000.000 \$	
	Mua đất, công-tác phụ, đường lộ, giếng nước, máy điện, v.v.			4.000.000	
					12.000.000 \$

C) XÂY CƯ-XÁ BÁN CHO QUÂN DÂN CHÁNH TẠI SAIGON
VA VÙNG PHỤ-CẬN

	Số căn	Giá 1 căn			
TÂN-SƠN-HÓA	100 căn	60.000 \$	6.000.000 \$		
	60 —	150.000	9.000.000		
	20 —	200.000	4.000.000		
	Mua, thuê đất, và công- tác phụ		5.000.000	24.000.000 \$	
BÌNH-HÒA	68 căn	150.000 \$	10.200.000 \$		
	30 —	60.000	1.800.000		
	Mua, thuê đất, và công- tác phụ		4.000.000	16.000.000	
NGUYỄN-MINH- CHIỂU	30 căn	60.000 \$	1.800.000 \$		
	20 —	150.000 \$	3.000.000		
	Mua, thuê đất, và công- tác phụ		2.200.000	7.000.000 \$	
					47.000.000 \$

D) XÂY NHÀ BÁN CHO QUÂN DÂN CHÁNH CÁC TỈNH

	Số căn	Giá 1 căn			
TRUNG-PHẦN ... (Trung-Nguyên) ..	50 căn	60.000 \$	3.000.000 \$		
	150 —	30.000	4.500.000	7.500.000 \$	
TRUNG-PHẦN ... (Cao-Nguyên) ..	30 căn	60.000 \$	1.800.000 \$		
	60 —	30.000	1.800.000	3.600.000	
NAM-PHẦN	50 căn	60.000 \$	3.000.000 \$		
	150 —	30.000	4.500.000	7.500.000	
	Mua, thuê đất, phụ-phi			2.400.000	
					21.000.000 \$
			Tổng cộng		100.000.000 \$

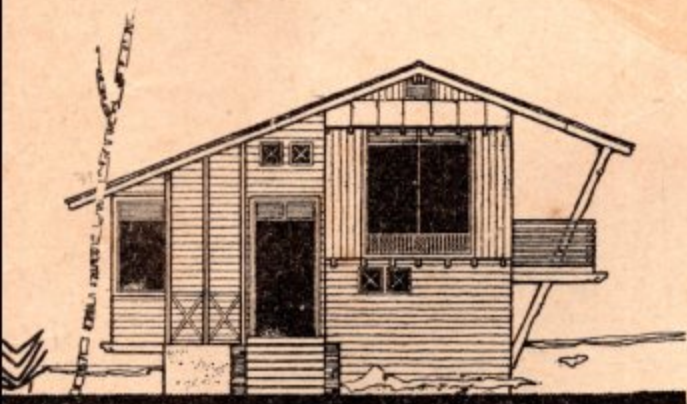
GIỚI THIỆU KIẾN-TRÚC QUỐC-TẾ

MỘT KIỂU NHÀ

THÁI LAN

xây cất toàn bằng vật liệu nhẹ

VŨ-BÁ-ĐÌNH sưu tầm

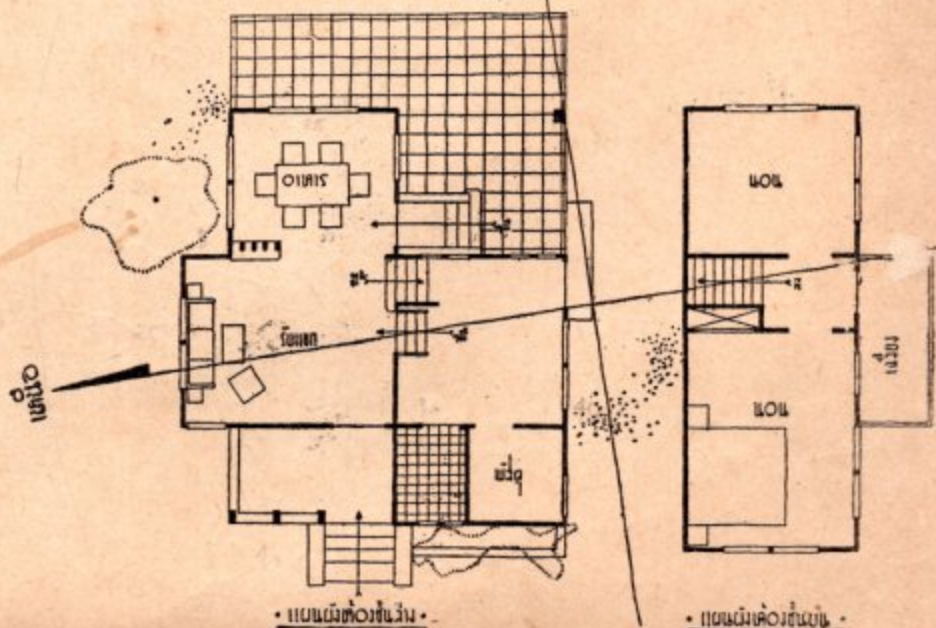

ĐẶC-ĐIỂM :

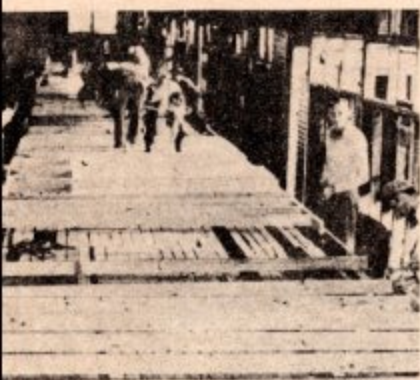
Phòng dưới:	Phòng khách	15 m ² 75
— ăn	10 50	
— để đồ	4 00	
Cầu tiều	3 00	
Sân	12 25	
Hiền	7 00	

GÁC LŨNG :

Phòng ngủ lớn ..	16 m ² 50
— nhỏ ..	10 50
Cầu thang	4 50
Bao lơn	5 25

MỘT CĂN NHÀ ĐỒ CHỈ LÀM TRONG

bộ phận của một ngôi nhà rời khỏi nhà máy đến chỗ cất, có bảy tiếng đồng hồ là người ta đã bắt đầu lợp mái, sau đó đã đợi xong những mảng nước. (Dưới) thợ đang lợp nhà.

Trong lúc đi dự khảo ở Úc-Châu, tôi đã được dịp xem những công trình vĩ đại của các cơ-quan kiến-ôc ở đây. Những cơ-quan này đã tự lập nên những thị-trấn gồm 2.000 đến 6.000 ngôi nhà cho dân chúng, thợ-thuyền, v.v...

Những ngôi nhà rẻ tiền ở đây đều là những ngôi nhà riêng-biệt kiểu villa, xây cất với những vật liệu nhẹ, phần nhiều là có sườn gỗ, áp ván hoặc fibro. Công việc xây cất giản-dị không có gì là khác thường, nhưng rất mau chóng.

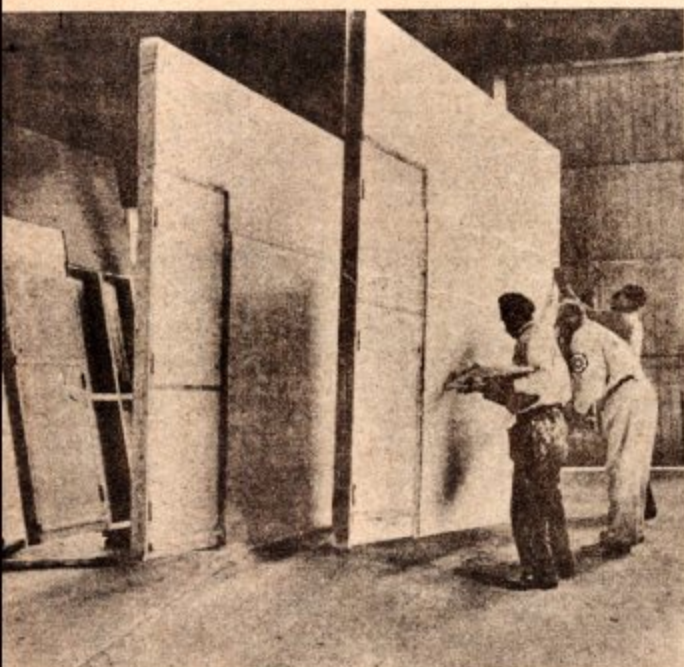

Hai các bộ phận của một ngôi nhà rời khỏi nhà máy đến chỗ cất, chỉ cần có bảy tiếng đồng hồ là người ta đã bắt đầu lợp mái, sau đó đã đợi xong những mảng nước. (Dưới) thợ đang lợp nhà.

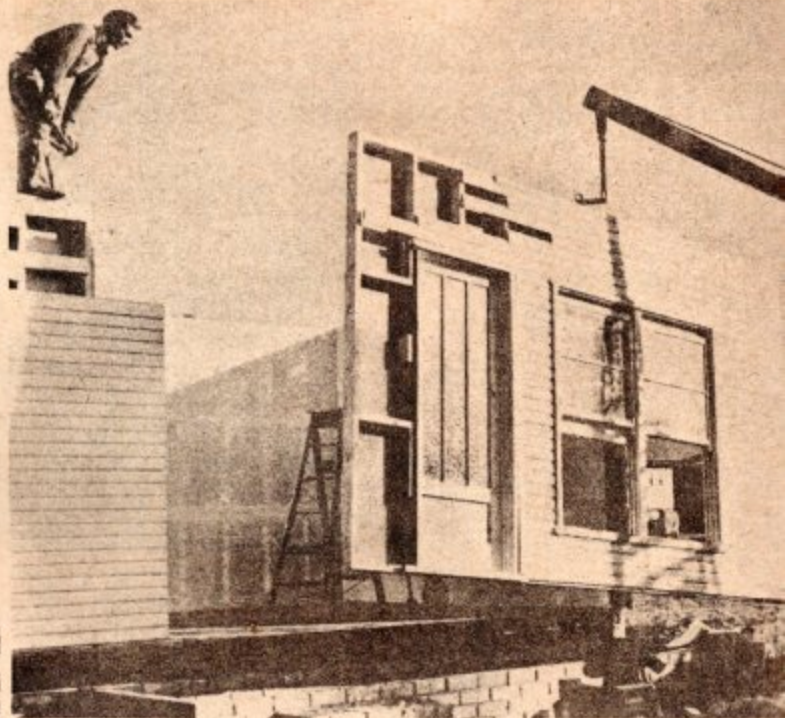
SỘ 3 BUỒNG MỘT NGÀY !

HỒ-ĐẮC-CÁO sưu tầm

Tại Úc-Châu có những hàng sản-xuất những kiểu nhà tiên-chế mà người ta có thể làm trong một ngày và xong như hãng G.E. Brown and Sons ở Auburn, Sydney.

MỘT MẢNH tường đang được đặt vào chỗ đã định trước trên nền móng của một ngôi nhà mới. Một người thợ mộc đứng trên nóc một bức tường kế cận để hướng dẫn và đặt mảnh tường vào đúng chỗ.

THỢ ĐANG trét vữa vào những lỗ đinh và những khe hở ở những mảnh tường còn treo lơ lửng ở giữa nhà. Sau khi sơn xong, những mảnh tường này sẽ được ghép liền lại với nhau thành một bức tường kiên cố.

Những ngôi nhà tiên-chế này đã được chế tạo từng phần ghép sẵn. Ở nhà máy chia ra nhiều khu, chế tạo sẵn những bức tường, hoặc làm cửa ra vào, cửa sổ, làm trần, v.v... Trong khu khác có những người thợ chuyên-môn soạn sẵn những ống dẫn nước, máng xối, ống cống, đồ điện cùng các đồ trần thiết ở bên trong. Sau khi thợ hồ đặt xong chân móng, thợ mộc đặt sàn nhà, thì có những xe có cần trục đưa đến những bức tường dựng lên đúng theo chỗ họa đồ đã định trước. Các bức tường vừa dựng thì các cửa ra vào, cửa sổ đều được lắp luôn một lượt.

Công việc đặt các ống dẫn nước, bắt giắc điện cũng được làm luôn trong một thời gian tối thiểu, đồng thời với các ống khóa và then cài các cửa.

Còn về các đồ thường dùng thì đã chia ra từng mớ sẵn, và những người thợ chuyên-môn chỉ soạn ra để đóng vào trong các phòng, cái nào vào chỗ nấy. Công Ty G.E. Brown hiện nay có sẵn hơn mười kiểu nhà loại tiên-chế này và giá phỏng độ từ 2.000 đến 2.5000 Úc-Kim (160.000 đến 200.000 \$ V.N.).

Ảnh trích báo «LIÊN-HIỆP»

Kiểu nhà Thùng úp

bằng bê tông
và Thủy tinh sợi

Xin giới thiệu các bạn đọc một kỹ-thuật mới để làm nhà rẻ tiền và nhanh chóng tại nước Mỹ đại tân-tiến.

(Trích trong Architectural Record)

Sở là một kiến-trúc-sư Mỹ đã nghĩ ra cách dùng một quả bóng cao su khổng lồ để làm « Gian giao cop pha ». Khi bơm hơi thiết cứng rồi, sẽ đem ciment và cát dùng máy phun lên trên quả bóng đó — thế là được một lần vỏ để làm mái bằng ciment, khi đã cứng rắn rồi, trên lần vỏ đó sẽ đặt một lượt sợi thủy tinh để cản sức nóng. Trên lượt thủy tinh sẽ phun thêm một lượt vỏ ciment cát nữa.

Như vậy là đã hoàn thành được một cái mái nhà hình cái thùng úp, đường kính ít ra cũng là 14 thước.

Trong cái thùng đó các bạn tha hồ muốn tổ-chức bày-bien ra sao hay sử-dụng tùy theo ý thích, đại khái như:

1° Hoặc làm nhà ở thì có bốn buồng thiết rộng: 7,00 x 7,00 bốn gia-đình có thể ngụ được.

2° Hoặc làm lớp học thì thiết là rộng rãi tiện-lợi không có vướng một tý cột nào — ánh sáng vô bốn bề — lấy gió thì tùy hướng mà mở cửa.

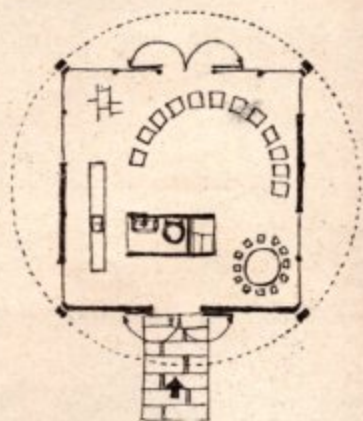
3° Hoặc làm chợ thì tuyệt, ra vào rộng rãi cao-ráo sáng-sủa mát-mẻ rẻ tiền mà lại không thể đổ được dù gió bão, chỉ có thể xê đi chứ không đổ vào đâu được.

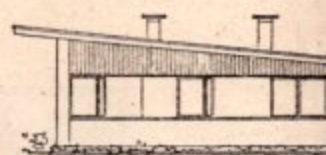
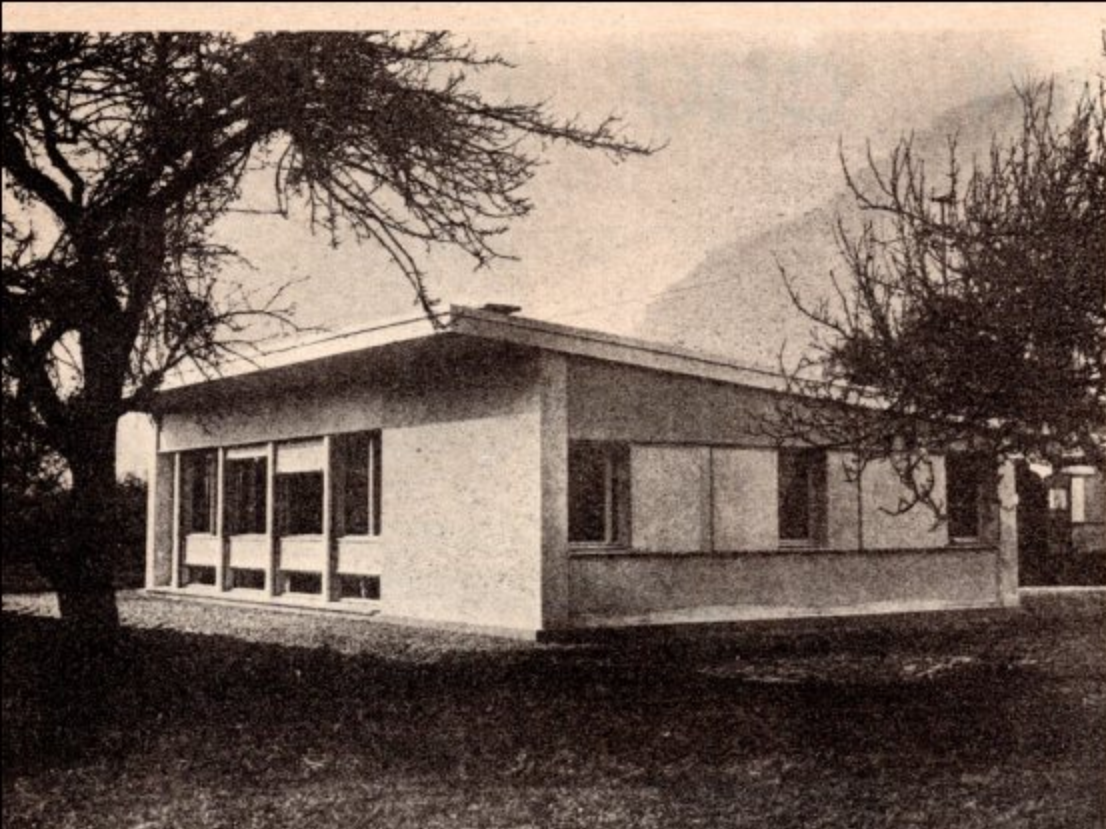
Xin nói thêm:

Khi đổ xong bê-tông lên trên quả bóng, người ta chỉ việc mở nút ra là quả bóng xiu xuống liền, lại đem ra chỗ khác bơm hơi lên rồi lại phun bê-tông, nhanh chóng và rẻ tiền vô cùng.

Nước ta sản xuất được cao su, thử hỏi các bạn kiến-trúc-sư và kỹ-sư xem có thể áp-dụng kỹ-thuật này chăng?

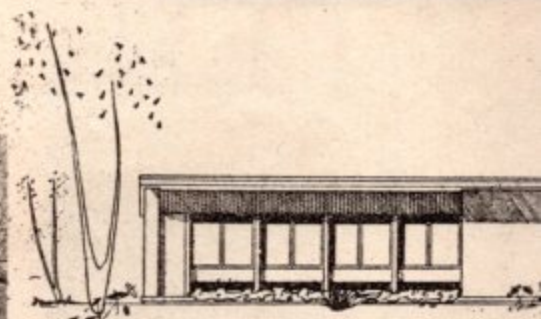
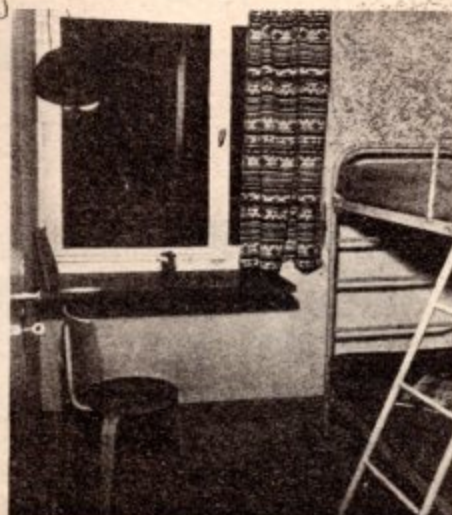
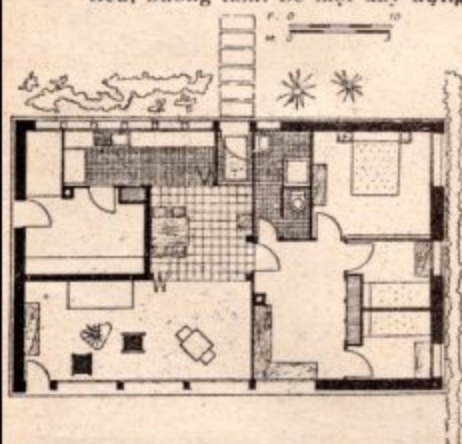

MỘT KIỂU NHÀ RẺ TIỀN

Ở ALPES — PHÁP

Nhà có 1 phòng khách và ăn, 2 buồng ngủ nhỏ và 1 buồng ngủ lớn, có bếp, cầu tiêu, buồng tắm. Bề mặt xây dựng là 75 m². Giá tiền năm 1952 là 2.250.000 quan.

của Kiến-Trúc-Sư
P. M. PLOTTIER
A. A

Trích « l'Architecte
d'Aujourd'hui »

1 2 3

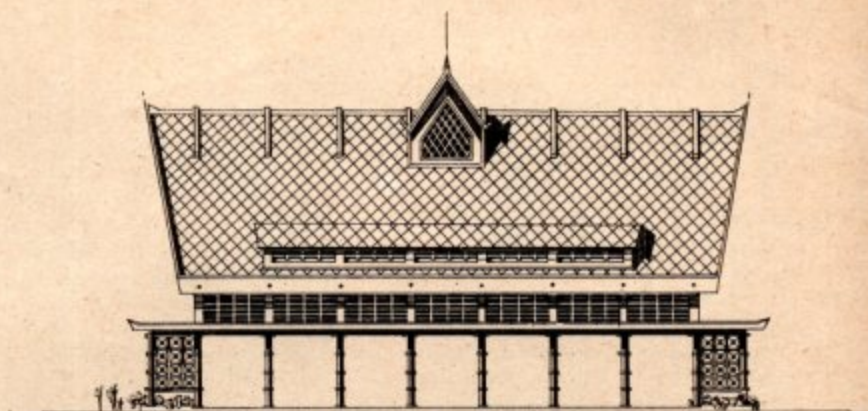
ĐỒ ÁN CHỢ DJIRING

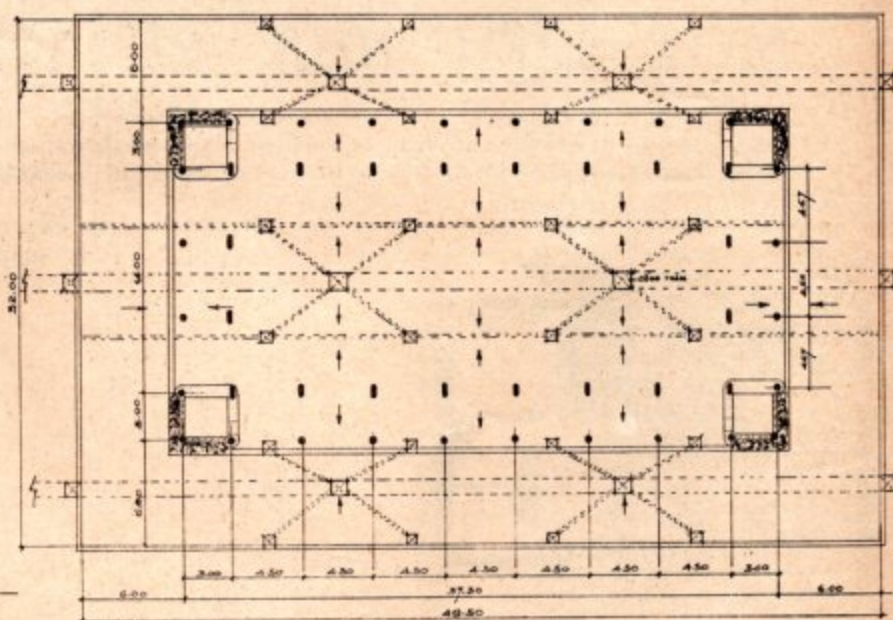
HÀU DIÊM

CHÍNH DIÊM

TRÁC DIÊM

BÌNH ĐỒ

Dụng ý của các kiến-trúc-sư là phỏng theo kiểu nhà ở của đồng bào Thượng miền Di-Linh, Lang-Biang, Ban-Mê-Thuật và thêm phần tiến bộ của mỹ-thuật và kỹ-thuật.

Hợp với phong tục và màu sắc địa phương cái chợ này, dựng giữa những rừng cây kỹ-nghê, giữa những đồi chè bát ngát, sẽ tô điểm thêm cho Di-Linh, ngày càng phong phú và cũng sẽ là một trong các đặc điểm có thể quyến rũ du khách tới thăm. DI-LINH

MỸ THUẬT KIẾN-TRÚC

(tiếp theo trang 7)

Những kỹ-thuật mới, dựa theo khoa-học, chắc-chắn, rành rẽ, mạch-lạc lần hồi thay thế cho lối xưa lẫn mò theo kinh-nghiệm cổ-truyền. Những kỹ-thuật khoa-học mới ấy, đã giúp cho nhà xây cất (kỹ-thuật-gia ngành xây cất) sự can-đảm, có khi quá bạo dạn hơn xưa. Sau này sẽ còn dành nhiều lợi ích không thể đoán trước được.

Mỗi ngày những phát minh mới đến thêm vào những sự hiểu biết từ trước. Người ta thấy nhà kỹ-sư theo sát nhà mỹ-thuật trong những cảm-tác càng ngày càng quá bạo dạn, hoán cải các bài toán, hoàn thiện các kỹ-thuật, không bao giờ thấy mỗi một chân nắn trong cuộc tranh hùng với mọi khó khăn, với cái không thể làm được.

Khoa-học càng sức giúp ích cho nền mỹ-thuật luôn không để cho những cảm-tác bạo dạn bỏ qua xa. Kỹ-thuật khoa-học luôn luôn không ngừng, tìm cách hoàn hảo các phương pháp, tìm kiếm mọi nguồn lợi ích mới ở tất cả các ngành. Hiện nay người ta có thể nói rằng: ngành xây cất đã biết lợi dụng những tiên-bô, phát-minh của các ngành lực-học, hóa-học, địa-chất-học, vật-lý-học và da-kim-thuật. Ngành càng được mở rộng tầm hoạt-động, nhà kỹ-thuật lại càng cần mở rộng đường học hỏi.

Người đã dùng sắt, gang, thép, vôi, hồ, xi-măng... và vật liệu mới càng ngày càng nhiều. Người đã xây nên vững chắc, bền bỉ trên mọi cuộc đất nguy hiểm, không được dè dặt, chắc chắn nhờ những kỹ-thuật khôn khéo xưa kia chưa biết. Người đã có những máy trục, chở chuyên với sức mạnh vô kể và tầm hoạt động rộng rãi. Người đã tìm được hơi nước và điện khí giúp người đẩy đủ sức mạnh và ánh sáng. Tất cả đã giúp chúng ta được thoải-mãn mọi nhu-cầu về vệ-sinh và tiện nghi tân-thời.

Bởi vậy những điều hiểu biết về khoa-học thực hành ấy người kiến-trúc-sư phải nắm lòng nếu người muốn dùng tất cả tài-nguyên phong-phủ ở trong tay người, để mưu đồ lợi-ích cho dân-sinh.

TRƯƠNG-NGỌC-HOÀ

TIN VẬT-LIỆU XÂY-DỰNG MỚI

Xin giới thiệu các bạn đọc những vật-liệu mới đang được thí nghiệm làm thành phần tiên-chế sau đây:

1° Hạng Vô-văn-Thọ, đã nghĩ cách làm vữa bê-tông cốt sắt (béton armé) để làm nhà lắp sẵn.

2° Hạng Hồng-Diệp, đã nghĩ cách ép rơm thành vữa để làm tường và trần nhà.

3° Hạng Tân-Minh, đã dùng amiante để sản-xuất vữa ép và mái có mũi (fibro ciment).

VẤN ĐỀ BẢO TỒN CỔ TÍCH

(tiếp theo trang 9)

bị thay-đổi sâu-xa. Khi-hậu, thời-tiết, sâu-mọt, và các biến-loạn thường là những nguyên-nhân của sự hủy-hoại các di-tích xưa. Và, riêng về mỹ-thuật của ta, vì nguyên-liệu xây-dựng chính vẫn là gỗ và gạch, nên không mấy di-tích có chịu đựng nổi với thời-gian một cách lâu dài. Gia-dĩ, quan-niệm người Việt xưa kia không coi việc bảo-tồn cổ-tích làm trọng, và thường hãnh-diện, chăm-chú trong những công-trình trùng-tu, xây-dựng những công-trình mới-mẽ mà thôi. Do đó, ngày nay một số lớn các đình, chùa, kiến-trúc xưa ở đất Bắc là nơi phát-tích văn-hóa Việt-Nam — ngày nay vẫn còn hướng-khỏi — đã được trùng-tu, sửa đi, đổi lại bao nhiêu lần, nên nguyên-hình xưa khó lòng mà nhận ra được. Tự ấy, việc theo dõi dòng biến-chuyển của nghệ-thuật Việt-Nam rất là khó-khăn, vất-và. Riêng về nghệ-thuật Huế với các cung-điện, đền-đài, lăng-miếu rải-rác hai bên bờ sông Hương, cùng bao nhiêu dinh-thự thành-trị khắp các tỉnh nghĩa là tất cả mỹ-nghệ thế-kỷ XIX, ngoài sức tàn-phá của thời-gian, của mùa-gió, lại phải chịu đựng sức tàn-phá của bao lần chiến-tranh, thảm-hại nhất là trận chiến-tranh 1945-1954 vừa qua. Nhiều lăng-tăm đã bị đổ-nát, nhiều cung-điện bị phá-hoại thành bình-địa, bao nhiêu thành-trị bị san-phẳng, vô-vân di-tích xưa rất quý-giá đã tiêu-trảm theo khói lửa chiến-tranh.

Đã đến lúc phải đặt lại vấn-đề bảo-tồn cổ-tích một cách thiết-tha và khẩn-cấp. Đó là một công-tác mà Chính-Phủ phải gánh-vác, hơn thế nữa, một trách-vụ thiêng-liêng đối với lịch-sử, với văn-hóa Việt-Nam. Tuy rằng phạm-vi địa-bản hoạt-động của chúng ta bây giờ bị thu-hẹp, nghĩa là chỉ kể từ Bến-Hải đến Cà-Mau, nhưng khó-khăn không phải là nhỏ. Song kinh-nghiệm sẽ giúp ta tìm ra những khám-phá mới khả-dĩ giải-quyết các khó-khăn. Cái bí-quyết của thành-công thường là sự tìm-tòi giải-quyết vấn-đề trên thực-tế, trong hành-động, trong cò-găng sẽ đúc thành bao nhiêu kinh-nghiệm quý giá, và như thế, ta sẽ được học mãi-mãi và sẽ được bồi-dưỡng không ngừng vậy.

GIANG NAM

4° Hạng Việt-Hùng đã sản-xuất bê-tông châu để làm tường và mái nhà.

5° Sở Tiên-Chế Vật-Liệu tại Nha Tổng Giám-Độc Kiên-Thiết đã sản xuất:

a) Ván ép bằng vỏ dừa (cocotex) để làm tường, làm trần và làm mái nhà.

b) Ván ép bằng ciment giầy để ngr âm thanh và làm trần, đã áp-dụng ở Phòng Thương-Mại, Trụ Sở Hội Nghị Colombo.

c) Gạch không nung để làm tường rẻ tiền.

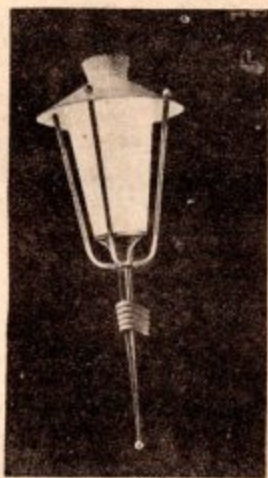
6° Còn các nhà sản xuất vật-liệu mới chưa được giới-thiệu, xin liên-lạc ngay với toà báo để chúng tôi có thể lần lượt giới-thiệu cùng bạn đọc.

X D M

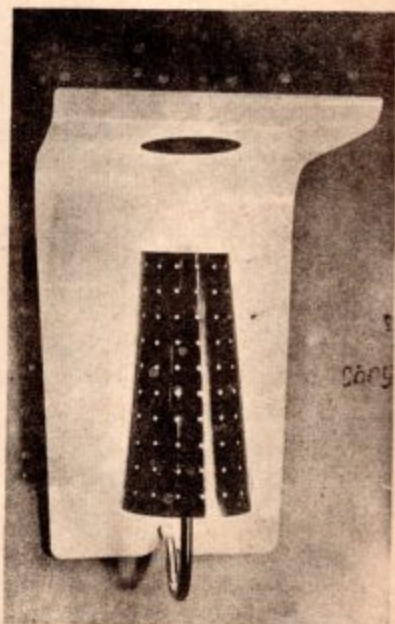
KIỂU ĐÈN

Một kiểu đèn treo 8 bóng dùng cho các phòng nhỏ. (Arlus-Paris)

Một kiểu đèn gắn áp tường. Sáng kiến của Jacques Biny (Pháp)

Một kiểu đèn lồng gắn tường. Sáng kiến của Arlus (Pháp)

Ông NGUYỄN-VĂN-TÌNH, số 6, đường Phan-chu-Trinh, Mỹ-tho.

Xin quý Nha vui lòng cho chúng tôi biết:

Hỏi. — 1. Cách-thức lãnh tiền trúng số độc-đắc như thế nào?

Đáp. — 1. Cách thức lãnh tiền vé số trúng độc-đắc rất dễ dàng: bạn đưa tấm vé số độc-đắc ra trình ở Ty Ngân-Khố nơi bạn cư-ngụ, cơ-quan này sẽ cấp cho bạn một biên-lai có cường trong đó ghi rõ ràng tên họ của bạn, số vé độc-đắc cùng số tiền. Biên-lai này bạn giữ lại để lãnh tiền.

Hỏi. — 2. Thời-gian tối thiểu từ khi nộp vé số đến khi được lãnh tiền?

Đáp. — 2. Thường-thường chỉ trong một tuần lễ bạn được lãnh tiền trúng số ra nếu ở Sài-gòn. Còn ở các tỉnh thì tùy theo xa gần có thể là 10 hôm hay 2 tuần lễ. Thời-gian nói trên đề cho Ty Ngân-Khố chuyển tấm vé số độc-đắc lại cơ-quan thẩm-quyền để kiểm-soát lại trước khi cho lĩnh phát tiền.

Hỏi. — 3. Khi trúng số độc-đắc có phải đóng thứ thuế gì cho Chánh-Phủ không?

Đáp. — 3. Người trúng số độc-đắc không phải đóng thuế gì cho Chánh-Phủ cả.

Hỏi. — 4. Nghe tin đồn khi trúng số độc-đắc phải gặp nhiều khó khăn, vì thế nên phần đông phải nhờ luật-sư lãnh hộ?

Đáp. — 4. Những người trúng số độc-đắc khi xuất-trình vé số để lãnh tiền không bao giờ gặp một sự khó khăn hay trở ngại nào cả. Trái lại được mọi sự giúp đỡ của các cơ-quan chính-quyền để mọi sự được dễ dàng mau chóng và về vấn đề an-ninh cho đương-sự một khi người trúng số yêu-cầu.

Vì vé số có tính-cách vô-ký-danh, nên người trúng số có thể:

1° tự mình đứng tên lãnh (nhiều bảo đảm hơn), nhưng cũng có một số người nhờ luật-sư làm trung-gian lãnh dùm mỗi khi trúng số độc-đắc có lẽ vì không hiểu rành-rọt cách-thức hay cũng vì tính cần-thận của từng cá-nhân;

2° Mang ra Ty Ngân-Khố trình vé theo thể-thức « vô ký-danh » (au porteur). Nhưng điều này rất cần khi đương-sự làm thất lạc, biên-lai do Ty Ngân-Khố phát lúc nhận vé, sẽ không thể khiếu-nại được, vì biên-lai đó không ghi tên và địa-chỉ của người trình vé.

Hỏi. — 5. Số độc-đắc có bao giờ không có người trúng không?

Đáp. — 5. Vé số lúc này bán tới hơn 99 % và nhiều khi tới 100 % nên kỳ xổ-số nào cũng có 1 nhà triệu phú.

XỔ SỐ KIẾN THIẾT TRẢ LỜI BẠN ĐỌC

Bổn báo mở ra mục này cốt để giải đáp những thắc-mắc của quý bạn về vấn-đề xổ-số. Lê cố-nhiên khi trả lời các bạn, chúng tôi đã liên-lạc với Nha Xổ-Số Kiến-Thiết (36, đường Nguyễn-Du) để lấy tài-liệu rõ ràng

Theo thủ-tục, xin quý bạn viết một mặt giấy, và tùy trường-hợp, chúng tôi sẽ trả lời hoặc bằng thơ riêng, hoặc trên báo này.

Hỏi. — 6. Tôi không thấy công-bố ở các báo hàng ngày

Đáp. — 6. Nha Xổ-Số có cho luân-chuyển đăng trên các báo hàng ngày ở Thủ-Đô. Nhưng như vừa giải-thích ở trên, theo lời yêu-cầu của những người trúng số nên không đăng rõ tên người trúng lên các báo. Trừ những trường-hợp mà phóng-viên các báo biết được người trúng số, khi đó thường-thường có những bài tường thuật rõ ràng.

Hỏi. — 7. Vé số Kiến-Thiết lúc này rất chạy, hình như Nha Xổ-Số phát-hành thêm số vé thì phải vì từ tháng bầy dương-lịch tôi thấy vé số đánh khác?

Đáp. — 7. Tuy vé số Kiến-Thiết lúc này bán rất chạy và có nhiều người viết thư lại yêu cầu tăng số vé để tăng nhiều số trúng, xong Nha Xổ-Số vẫn chưa tăng số vé, nghĩa là mỗi kỳ vẫn phát-hành 500.000 vé, số độc-đắc vẫn 1.000.000 \$ 00 và các lô khác vẫn không thay-đổi. Bạn thấy số vé hơi khác vì lý-do như sau:

Trước kia vé số đánh từ 000.001 đến 499.999 tức là 500.000 vé.

Nhưng vì dân chúng không thích mua những số có nhiều số 0 nên từ loại 7-A trở đi Nha Xổ-Số được phép đánh lại số bắt đầu từ 100.000 đến 599.999 như thế mới thấy tường số vé có tăng lên xong sự thật vẫn chỉ có 500.000 vé mà thôi.

TIN TỨC

XÂY DỰNG MỚI

Thế-lệ chung về việc xin vay tiền Kiến-Ốc-Cục

Kiến-Ốc-Cục cho tu-nhân vay tiền với mục-đích duy nhất là để cất nhà hoặc sửa chữa nhà cho chính người vay ở.

Muốn xin vay, phải làm đơn theo mẫu có phát không tại trụ-sở Kiến-Ốc-Cục), gửi cho Kiến-Ốc-Cục hoặc Toà Tỉnh-Trưởng nơi mình ở, kèm theo các giấy tờ cần-thiết ghi trong mẫu đơn.

Người xin vay phải là sở-hữu-chủ thửa đất cất nhà. Nếu không có đất, người xin vay phải có:

— Giấy hợp-đồng thuê đất ít nhất trong năm năm, ghi rõ người chủ đất ủng-thuận cho cất nhà ở.

— Có năm con trở lên phải nuôi.

— Có giấy của hai người có tài-sản lung-bảo-lãnh sở-tiền-vay và cam-đoan trả thế cho mình.

Hạn trả góp tiền vay là năm năm. Tiền lãi tính 6 % một năm.

K.O.C

THÈ-LỆ CHUNG VỀ VIỆC MUA NHÀ KIẾN-ỐC-CỤC

1. — Tất cả mọi người chưa là sở-hữu chủ một căn nhà nào, đều có thể xin mua nhà Kiến-Ốc-Cục.
2. — Muốn xin mua nhà Kiến-Ốc-Cục, phải làm đơn theo mẫu (có phát không tại Kiến-Ốc-Cục), gửi cho Kiến-Ốc-Cục, kèm theo khai sinh các con, nếu là tự-nhân; kèm theo chứng-chỉ lương bổng nếu là công-chức hay quân-nhân.
3. — Việc cấp nhà sẽ do một Hội-Đồng xét định, căn-cứ vào số con phải nuôi và vào tình-trạng người xin; chủ-nhà bị giải-tỏa, bị hôn-hoàn; vợ hoặc con các viên-chức bỏ mình vì công-vụ, v.v...
4. — Ai được Hội-Đồng cấp nhà phải đóng trước 4 giá nhà; còn 3/4 sẽ trả góp hàng tháng trong năm.
5. — Khi có một cư-xá đem cấp-phát, Kiến-Ốc-Cục sẽ thông-cáo trên các báo, ấn-định thời-hạn đầu đơn để mọi người được biết.

MỤC TIN TỨC

Hoa-Kỳ. — Theo tờ báo The American Institute of Architects, thí hiện nay ở Hoa-Kỳ, dân-số 160.703.437 người, thì có 22.454 kiến-trúc-sư, nghĩa là cứ 7.166 dân, đã có một kiến-trúc-sư.

Ở thành-phố Nữu-Uớc dân số 15.800.000 người, thì có 2.948 kiến-trúc-sư ở tại chỗ, nghĩa là hơn 5.000 dân đã có một kiến-trúc-sư.

Ở Pháp cũng vậy, dân số khoảng 50 triệu người, số kiến-trúc-sư là 12.000 người.

Ở Phi-Luật-Tân dân số hơn 20 triệu, số kiến-trúc-sư đã lên 2.000 người.

Ở nước ta dân số hơn 20 triệu, mà vốn vẹn chỉ có 60 kiến-trúc-sư, 15 người bị mắc kẹt ở Bắc, trong Nam còn 45 kiến-trúc-sư, mà chỉ có 25 người làm trong Bộ Kiến-Thiết, phụ trách việc xây-dựng từ Quảng-Trị đến Bắc-Liêu, An-Xuyên.

Nghe nói ông Bộ-Trưởng Bộ Kiến-Thiết đã làm đề-nghị lên Chánh-Phủ mở rộng Trường Cao-Đẳng Kiến-Trúc-Sư để có đủ kiến-trúc-sư làm việc.

HỘP THƯ

Xây Dựng Mới đã nhận được:

- Văn đề nhà ở.. của Thái-Xuyến
- Loài người ở trong hang đá đèn nhà chọc trời.. của Nguyễn-văn-Nghị
- Đường lối Kiến-Trúc.. của Lê-văn-Cầu
- Văn đề nhà ở thôn quê .. của Phạm-gia-Hiền
- Pháp luật hiện hành về nhà cửa. ..
- Sự cần thiết của khoa Thiết-Kê Đô-Thị .. của Nguyễn-Thụy

Xin chân thành cảm tạ các bạn và sẽ lần lượt đăng trong các số sau.

Văn đề xây-dựng ở Paris. — Hiện nay ở Paris đang tìm cách giải-quyết nạn khan nhà. Văn đề đặt ra là phải xây bao nhiêu nhà và xây ở đâu. Bảng thông kê của viện Thông-Kê Quốc-Gia Pháp ngày 22-12-1955 đã cho biết:

Trong thành-phố Paris và kế cận có 2.441.000 cư-xá cho 6.230.000 dân, trong đó 430.000 người ở khách-san. Tính trung-bình thì mỗi cư xá chứa đến ba người ở. Vậy mà 400.000 cư xá đang được trữ liệu xây-dựng. Mỗi cư xá sẽ có ba phòng và có đủ tiện-nghi bếp nước.

Bảng thông-kê còn nói: chỉ có 45 % cư xá là có cầu tiêu (W.C.) trong nhà, 10 % cư xá có cầu tiêu chung ở ngoài. Như vậy là còn 45 % không có cầu-tiêu.

Từ 16 đến 17 % cư xá không có máy nước và chỉ 18 % cư xá là có phòng tắm.

(Trích trong báo Kiến-Trúc Ngày Nay)

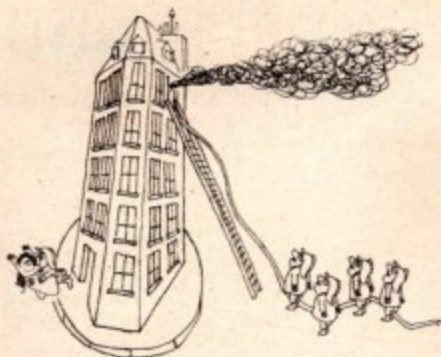
HOA-KỲ

Ngày 17 octobre năm ngoái, tại Chicago, một bữa tiệc lớn đã được tổ chức mừng kiến-trúc-sư F.L. Wright, danh lừng thế giới từ lâu (Frank Lloyd Wright).

Trong dịp đó kiến-trúc-sư có trình bày một kiểu nhà cao 1.600 mét và sẽ làm tại Chicago.

Cao như vậy đã thật là chọc trời chưa? Nhà chọc trời hiện thời chưa cao đến 500 mét và tháp Eiffel chỉ cao có 300 mét thôi.

NỤ CƯỜI NƯỚC NGOÀI

Tranh không lời

RẺ TIỀN — BỀN VỮNG — MỸ THUẬT

NHA RÁP VI-HA

Tháo, ráp: một ngày
vách ván hoặc bê-tông

do hãng VIỆT-HÀ

69, đường Tự-Do
sáng tạo và sản-xuất

TIÊU - PHU

VĂN - PHÒNG : 27, đường Hàn-Thuyên — Sài Gòn
X U Ỡ N G 4, Đại-lộ Bạch-Đặng — Gia-Định
XUỐNG CỬA : 360, đường Nguyễn-văn-Học —
Bình-Lợi — Gia-Định

**NHẬN LÃNH LÀM BÀN GẾ,
TRANG HOÀNG — KỸ-NGHỆ
ĐỒ GỖ V... V...**

TRẦN - BÀNH

**LÃNH KHOẢN XÂY DỰNG
NHÀ CỬA, CẦU CỐNG V... V...**

Văn-phòng :
85, Bùi-thị-Xuân
Saigon

Điện-thoại : 22.710

MAI - KIM - CHI

THẦU KHOẢN - KIẾN-TRÚC - LÂU ĐÀI, DINH-THỰ
SƠN ĐỦ MỌI MẪU, ĐẶT ỐNG NƯỚC,
CẮN ĐÈN ĐỦ CỖ, CÓ BẢO-ĐẢM

VĂN-PHÒNG : 273, Trần-hưng-Đạo — Saigon
B I Ê T - X Á : 569/1, Lê-văn-Duyệt — Saigon
ĐIỆN - THOẠI : 32.762 — Trước - bạ : 4.573 A

TRẦN-QUỚI-THIÊN

THẦU KHOẢN, KIẾN-TRÚC, NHẬN LÃNH
XÂY DỰNG NHÀ CỬA, NHÀ TRỆT,
NHÀ BẰNG BÊ-TÔNG CỐT SẮT V... V...

VĂN-PHÒNG : 108, ĐƯỜNG CAO-THẮNG — SAIGON
ĐIỆN-THOẠI : 22.355

NGUYỄN-HỮU-HÀ

THẦU KHOẢN — KIẾN-TRÚC
LÂU ĐÀI — DINH THỰ
NHIỀU NĂM KINH-NGHIỆM

112, CƯ - XÁ TRƯỞNG-MINH-GIẢNG — SAIGON
SỐ THƯƠNG - MẠI SAIGON 735 A

NGUYỄN-THỊ-HỢI

HĂNG CHÁNH : Đại-lộ Bạch-Đặng — Gia-Định
CHI - NGÀNH } Qui-Nhơn — 29, đường Gia-Long
Sadec — góc đường Gia-Long —
Nguyễn-Trãi

**KHAI - THÁC LÂM - SẮN —
CỬA MÁY — LÀM ĐỒ MỘC MÁY**

TRẦN-BÚT-SƠN

THẦU KHOẢN - KIẾN-TRÚC - LÂU ĐÀI, DINH THỰ, TRANG HOÀNG,
NHẬN LÃNH LÀM ĐỒ GỖ, ĐẶT ĐIỆN NƯỚC V... V...

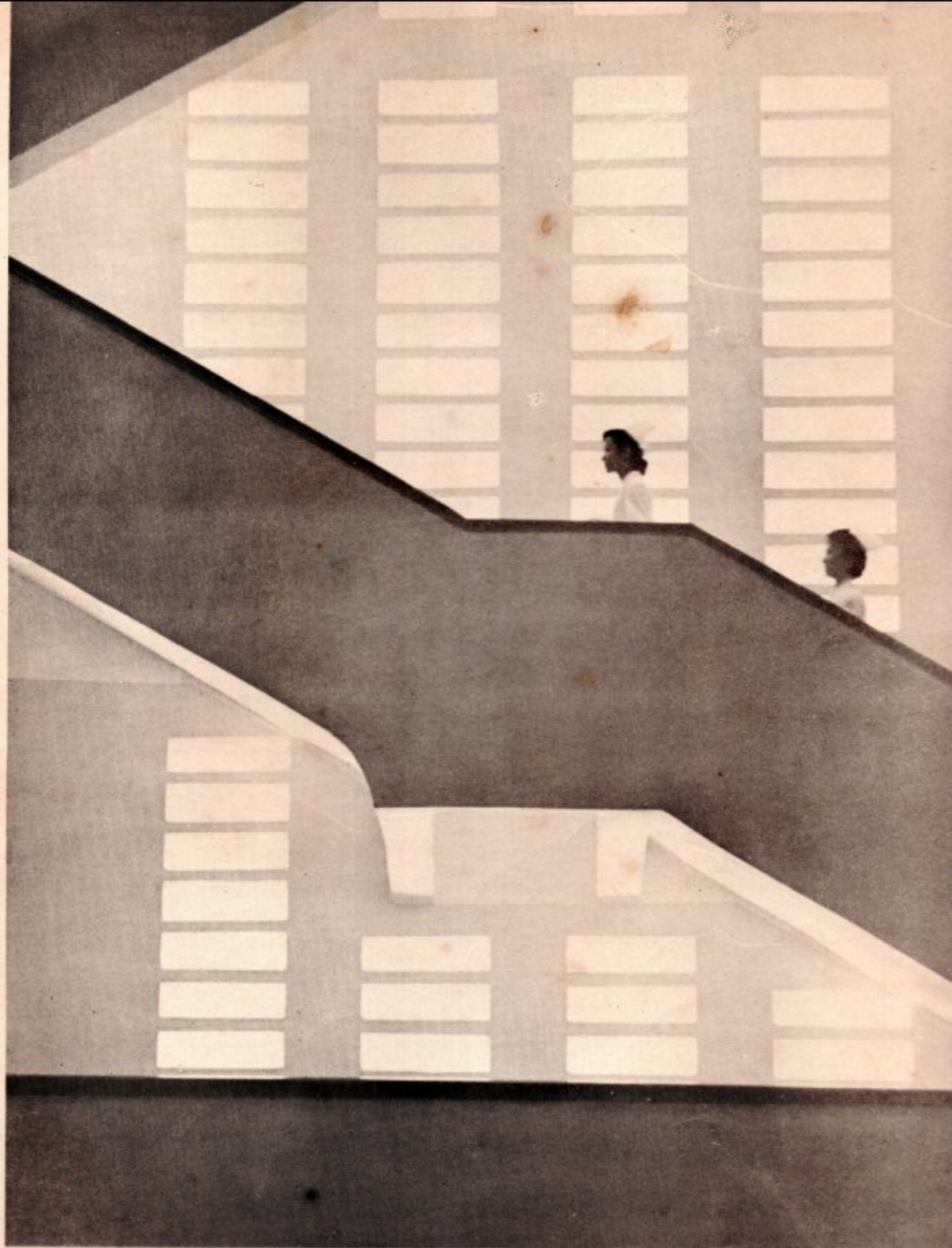
Văn-phòng :
117, Đại-lộ Trần-hưng-Đạo
Saigon

ĐIỆN THOẠI : 22.303

PHẠM-BỬU CÔNG-TY

KHAI-THÁC LÂM-SẮN - KỸ-NGHỆ
VỀ GỖ - CUNG CẤP VẬT-LIỆU -
THẦU KHOẢN - KIẾN-TRÚC
VÀ TRANG HOÀNG NHÀ CỬA

14, Bến Chương-Dương — Saigon
Điện-thoại : 23.193

LÊN CAO

Phạm-văn-Mùi

với 6 ưu điểm :

*Bố cục — Ánh sáng — Sắc điệu —
Đường nét — Trang trí — Ý nghĩa.*

Tác phẩm đã được chọn lựa để trưng bày tại Triển
Lãm Quốc-Tế Nhiếp-Anh

Hồng-kông 195

Rủ nhau *Mua Sớ Quốc Gia*
Góp phần xây dựng mǎ ta có lời